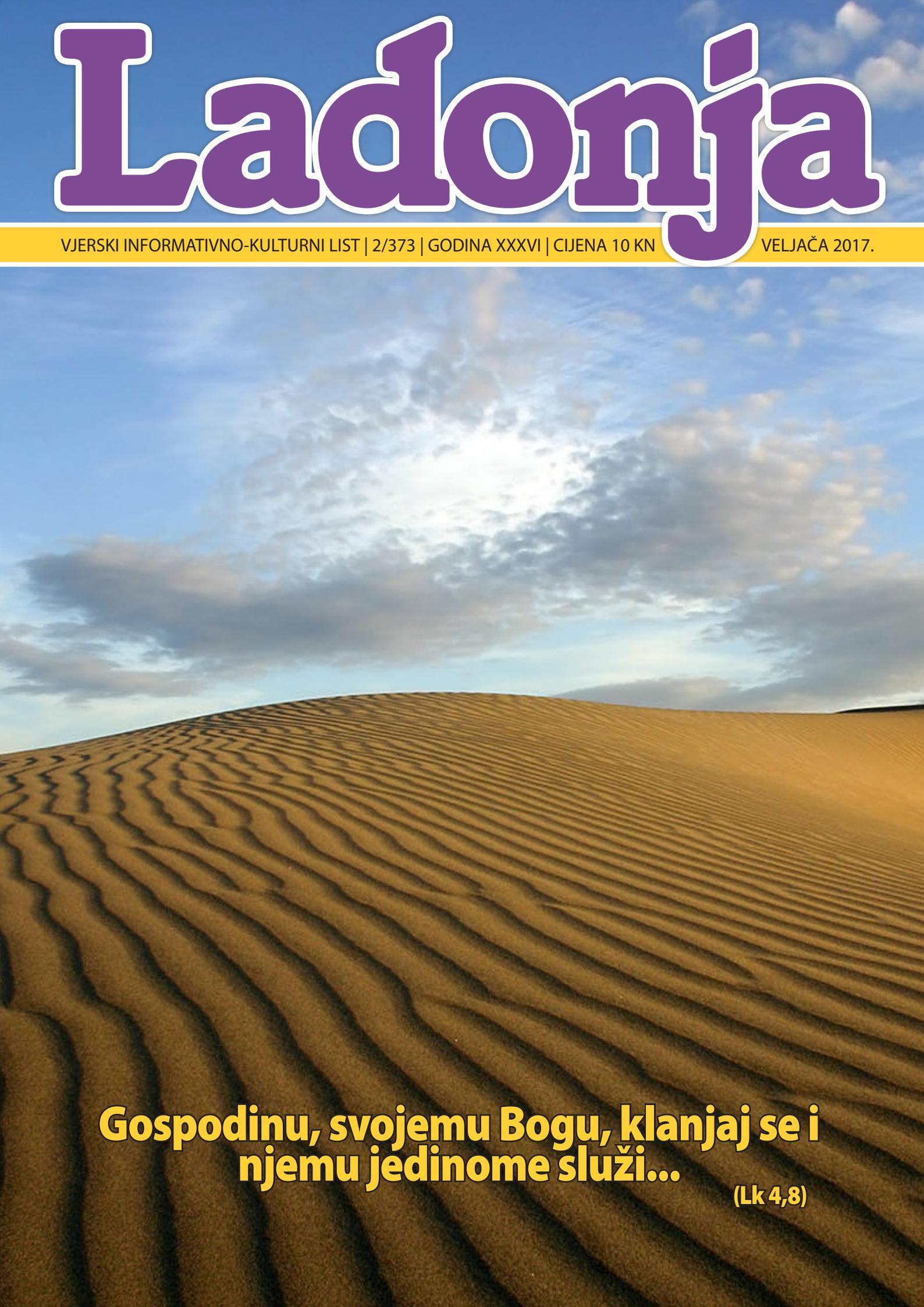

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 2/373 | GODINA XXXVI | CIJENA 10 KN

VELJAČA 2017.

**Gospodinu, svojemu Bogu, klanjam se i
njemu jedinome služi...**

(Lk 4,8)

Poštovani čitatelji,

ovih dana započinje znakovito i sveto vrijeme korizme. I sam početak korizmennog vremena svojom snažnom simbolikom želi naznačiti svu važnost i smisao toga vremena. Vjerujem da Čistu srijedu, Pepešnicu, kao prvi dan korizme, doživljavamo na pravi način. Liturgija i Riječ Božja, koja nam se toga dana predlaže, kao da nas želi probuditi iz naše ustaljenosti, iz našeg samozadovoljstva i samodostatnosti. Toga nas dana Božja Riječ na poseban način poziva na iskrenost i otvorenost prema Bogu, sebi i drugima. Toliko ima pretvaranja u nama i oko nas, glume i zavaravanja te nam je stvarno potrebno ovo blagoslovljeno vrijeme da pokušamo biti iskreniji, otvoreniji i pošteniji, i prema Bogu i prema ljudima oko nas. I sam je obred pepeljenja jedan znakoviti čin koji nas poziva da prepustimo pepelu ono što je zlo i da se okrenemo, obratimo i vjerujemo Evandelju koje daje pravi smisao našem životu. Uostalom, taj nas pepeo ujedno podsjeća da nismo vječni, već da će i nama doći trenutak poziva na kraju ovozemnog životnog puta. Hoćemo li ovo

malo vremena, koje živimo i koje nam Bog daruje, proživjeti u svađama, nesporazumima, nerazumijevanju i oholosti ili čemo to vrijeme oplemeniti dobrim djelima? Tu odluku valja promisliti i donijeti je već na početku korizme. Sam je Isus neke stvari morao raščistiti na početku svog javnog djelovanja kada se u pustinji suočio s iskušenjima đavla. Isus upravo u iskušenjima pokazuje jasan stav i odgovornost u svome poslanju. Možda bismo i mi već na početku korizme trebali zauzeti jasan stav. Hoćemo li uspjeti dokazati najprije sebi da nismo ovde na Zemlji samo da o dobro jedemo, pijemo, već da pravi smisao našega života vidimo u Riječi Božjoj koju čemo nastojati živjeti? To znači da će i naši postovi i odričanja tijekom ovog vremena biti iskreniji i u skrovitosti, a ne znak našeg dokazivanja i isticanja pred drugima. Možemo li već na početku korizme prepoznati jasnu poruku u Isusovim riječima „Ne iskušavaj Gospodina Boga svoga.“ Pribavlamo li te riječi kao poziv na odgovornost ili čemo nakon neodgovorna i nesavjesna života tražiti pomoć od Boga? Mi smo pozvani živjeti odgovorno i čuvati sebe i svoj život, kao i živote svojih bližnjih. Tek se tada s punim pravom možemo nadati i Božjoj pomoći i Božjoj blizini. Pitanje, koje se također postavlja na početku korizme, jest: Hoćemo li se prestati klanjati svemu i svačemu samo za malo časti, vlasti ili udobnosti ili čemo se klanjati samo Bogu jer to znači da smo uspjeli sačuvati slobodu kao najveći

dar? Da ni o kome i ni o čemu ne budemo ovisni jer smo tek tada sposobni činiti dobro, služiti i živjeti primjereno svom ljudskom dostojanstvu. Nakane su đavla jasne. On Isusu jednostavno postavlja pitanje o tome što mu sve to treba, što mu trebaju iskušenja, što mu treba odbacivanje od drugih, što mu trebaju križ i kalvarija kada sve to može izbjegći živeći samo za sebe, udovoljavajući sebi i koristeći svoje sposobnosti samo za sebe. Isus je životom jasno odgovorio na to iskušenje. Isus je dokraj izvršio Očevu volju i doživio da mu „andeli služe“. Poštovani čitatelji, zar ne prate i nas svaki dan ta iskušenja? Zar se nismo barem ponekad trebali pitati imali smisla u današnje vrijeme biti pošten, imali uopće smisla boriti se za pravednost, imali smisla služiti i žrtvovati se kada to nitko ne vidi? Koliko im smisla stati na stranu istine kada smo okruženi morem laži? Vrijeme korizme darovano nam je od Boga da životom na te kušnje odgovorimo. Da upravo sada budemo primjer života za prave vrijednosti, čineći boljim svijet u kojem živimo. I nas će taj put, poput Isusa, najvjerojatnije voditi putem križa i kalvarije. Ali duboko vjerujemo da je kraj toga puta zora vlastitoga uskrsnuća. U nadi da čemo na dostojan način proživjeti 40 dana korizme i na kraju barem u nečemu biti novi ljudi, svima vama, poštovani čitatelji, želim plodonosno i korisno korizmeno vrijeme.

„Slavonijo, zemljo plemenita...“

Dva su autobusa hodočasnika, župljana Župe sv. Nikole iz Barbana i Sv. Mateja iz Cera, hodočastila, zajedno sa svojim župnikom vlč. Bernardom Jurjevićem, u subotu 18. i nedjelju 19. veljače u Slavoniju. Posjetili su Vukovar i Đakovo, a nedjelju svetu misu slavili su zajedno s domaćim vjernicima u selu Nijemci, u župnoj crkvi sv. Katarine, koja je tijekom rata bila uništena, a sada je potpuno obnovljena. Tu je misu glazbeno animirao župni zbor iz Sv. Nikole. Inače, Nijemci i Barban zbratimljene su općine, a mnogi su žitelji toga slavonskog mesta tijekom rata u izbjeglištvu bili upravo u Barbanu. Misno slavlje predvodio je vlč. Jurjević u suslavljku s mjesnim župnikom. On je, tumačeći nedjeljno Evandelje, istaknuo upravo Isusove riječi: „Ljubite neprijatelje, molite za one koji vas progone da budete sinovi svoga Oca koji je na nebesima“, naglasivši kako su i žitelji toga kraja, ne mrzeći nikoga, s pouzdanjem u Božju ljubav, ponovno izgradili svoje selo koje je bilo razrušeno. (www.ppb.hr)

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulsko biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika: Željko Mrak

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac, Ilijia Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863,
ladonja@biskupija-porecko-pulска.hr
ladonja@josipturcinovic.com

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

IBAN HR7023800061147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica:

OBVEZATAN POST I NEMRS

(Tekst kurzivom je iz Istarske Danice za 2017.)

"Katolići su prema sadašnjim crkvenim propisima, dužni obdržavati post i nemrs na Pepelnicu i Veliki petak..."

Gовори се о прописима који су уведені као последица промиšљања и одлука након задњег црквеног сabora, tj. II. ватиканског концила, којих smo se сада dužni držati. U vjerničkoj su svijesti razne uspomene на праксу поста и nemrsa из пријаšnjih vremena, које су se u vjernički život duboko usjekle. Mnogi se "po сjećanju" pozivaju на njih s неким "pritiskom savjesti" да bi se trebali, kako su zapamtili, tako ponašati. To nije loše. Dapaće! Ali nije obvezno, nije pod grijeх i ne treba se sablažnjavati ako se netko u mojoj sredini ne "ponaša po starom" (npr. na Badnjak jede meso). Moj je odabir i moja je volja da postim, da ne mrsim držeći se starih pravila i starog "kalendara", pogotovo ako mi то pomaže u duhovnom rastu, u rastu u poniznosti, u rastu u služenju, pomaganju, davanju mislostinje...potrebitima, bližnjima oko sebe.

"...a samo nemrs u sve korizmene petke."

"Zakon nemrsa obvezuje i sve petke u godini, ako petkom ne dođe svetkovina..." Ova

се rečenica jako rado u mnogim главама "briše", запоставља, зaborавља, занемарује...како: nakon Uskrsa više se cijele godine ne treba petkom "čuvati" mesa, ali nije istina. Само se може nemrs "izbjечи" ако је у petak svetkovina или неки оправдан razlog o kojem odlučује župnik, а не сватко према свом hiru ili "voljici": *"Župnici u pojedinim slučajevima mogu iz opravdanih razloga oslobođiti osobe ili obitelji obveze posta i nemrsa, ili ih zamijeniti drugim oblicima pokore."*

"...ali umjesto toga nemrsa u petke izvan korizme mogu vjernici odabrati drugo djelo pokore ili kakvo karitativno djelo." Mogu, ali bolje je, prednost има, да не nemrse. Druga moguћност pokore prihvата se уколико је то потребно из opravdanih razloga, а не тек из razloga "udobnosti".

"Nemrs (kada je забранено jesti meso) – neki se izražavaju стручно неточно, макар колоквијално може бити точно, кад nemrs називају постом, npr. говоре да "poste utorkom u čast sv. Ante", а онда у разговору појасне да се zapravo suzdržavaju од mesa, dakle, ne mrse) обvezuje sve vjernike koji su navršili 14. godinu života"... Ovdje se подразумјева "лакши облик", да се не jede komade mesa, mesne prerađevine i

sl., а не "stroži" који још и данас rijetki prakticiraju: да не jedu ni jaja, ni mlijeko, ni sir, sve namirnice животинскога podrijetla, čak ni ribu.

"...a post sve one koji su navršili 18 godina i još nisu započeli 60. godinu. U posne dane smije se uzeti samo jedan pun obrok." Naravno, тaj je obrok nemrsan, али nije ispravno, дапаће, sablažnjivo је бити дволичан: nije добро kad уžивамо у посту једући скупе рибље и морске delicije. То је заиста vrhunac izrugivanja не само crkvenih propisa, ne само Boga (који се не да prevariti и nije ničija budala), nego osobito siromaha, gladnih и оних који чезну за основном храном. Иако је традиција jesti bogataški "bakalar na bijelo", у trenutcima поста не би се смјело jer је, за већину, previše velika delicija, као и друге скупе рибе. Trebamo бити духовно осjetljivi, али не на начин да на Veliki petak ili Veliku subotu, из razloga "socijalne osjetljivosti", priredimo за one који nemaju "manjadu", па била она и riblja. Pomažimo siromasima, али у прикладно vrijeme. За нас католике nijedan petak nije prikladan za javne mesne manjade (fritaje). Ima drugih dana. Uostalom, зашто не nedjeljom. Nedjeljom se nikad ne posti i ne obdržava zakon nemrsa.

Ljubav je život

Ako čovjek nije ispunjen ljubavlju, sije uništenje u sebi i oko sebe: to je sažetak snažne Isusove poruke o petoj Božjoj zapovijedi. „Čuli ste da je rečeno starima: ‘Ne ubij! Tko ubije, bit će podvrgnut суду.’ A ja vam kažem: ‘Svaki koji se srdi na brata svoga bit će podvrgnut суду. A tko bratu rekne ‘Glupan!', bit će podvrgnut Vijeću. A tko reče: ‘Luđačel!', bit će podvrgnut ognju paklenomu.’“ (Matej 5,21-22)

Sama zapovijed „ne ubij“ odnosi se na nepravednu i nasilnu povredu čovjekova života. Zanimljiv je način kojim Isus radikalizira ovu zapovijed. Kako bismo shvatili smisao ovih riječi, moramo sagledati kontekst. Tijekom Govora na Gori Isus razlaže principe kraljevstva Božjega. Nakon Blaženstava, koji u središte stavljaju siromašne duhom, krotke, ponižne i proganjene zbog pravednosti, Isus pojašnjava svoj odnos prema Zakonu. Naime, netko bi mogao pomisliti da se njegova otvorena kritika farizeja i tadašnje službene religije može protumačiti kao ukidanje svega što je dotada rečeno ili zapisano. Međutim, Isus jasno kaže da nije tako te tumači kako nije došao ukinuti Zakon i Proroke, već ispuniti.

Što je ispunjenje Zakona?

Nekoliko redaka kasnije (Mt 5,20) Isus će uvesti jedan nov pojam, „veća pravednost“: „Ne bude li pravednost vaša veća od pravednosti pismoznanaca i farizeja, ne, nećete ući u kraljevstvo nebesko.“

Pravednost pismoznanaca i farizeja bila je formalne naravi, oni su, prema Evandželjima, bili revni izvršitelji svih propisanih pravila. Međutim, tu se njihov duhovni rast zaustavlja. Jednom izvršeno pravilo

postajalo je dokaz i zalog sigurnosti vlastite pravednosti. Bili su uvjereni da svojim postupcima, izvršavajući sve što je bilo zapovjedeno u svetim spisima, čine sve što Bog od njih želi. Njihova je „pravednost“ bila kao rad na normu: zaduženje – izvršenje. Pravednost Isusovih učenika mora biti veća – mora ispuniti smisao Zakona. Isus će to ilustrirati u nekoliko rečenica, stilski slično postavljenih, u kojima ilustrira primjenu nekih od 10 zapovijedi.

Smisao zapovijedi

Zapovijed „ne ubij“ savršen je primjer za njegove učenike i suvremenike. To su bili normalni, obični ljudi, koji vjerojatno u svom životu nisu došli u priliku oduzeti život drugoj osobi, bilo u nesreći, ili u nekom spletu ratnih zbivanja. Moglo im se činiti da u svom životu nikada neće prekršiti ovu zapovijed, i samim time mogli su biti sigurni u svoju ‘pravednost’ u tom smislu. Međutim, veća pravednost, o kojoj Isus govori, ide dalje i otkriva koliko je Isusovo poimanje života i osobnosti duboko i dalekosežno. Nasuprot staroj zapovijedi „ne ubij“, on donosi tri naizgled ne tako ozbiljne situacije: rasrđenost, bezazlenu uvodu (u riječi ‘glupane’) i stigmatizaciju (u riječi ‘luđače’). Svaki od tih triju prekršaja zahtijeva sud: jednak onom koji su stari predviđali za ubojstvo, a treći prekršaj vodi u Gehenu. Isusova radikalizacija poimanja zapovijedi „ne ubij“ otkriva da se „ubojsvo“ – oduzimanje života, ne događa samo kad se osobu fizički ubije, već počinje puno ranije, gotovo neprimjetno već u ljudskome srcu. Oduzimanje života počinje s ljutnjom, u srditosti. Ljutnja može početi i iz opravdana razloga. Međutim, čovjek u srditosti počinje gubitku kontrolu nad

sobom i svojim osjećajima, kad si dopusti da crne misli obuzmu njegovo srce. To je prvi korak. Nakon toga krenu ružne riječi, i riječima se nanosi rana drugoj osobi. Stvarna rana, opipljiva, vidljiva u tuzi i boli, suzama, koje ružna riječ može izazvati u drugom čovjeku. Riječ nije nikada „samo riječ“, riječ je uvijek „djelo“ jer nešto čini u onom tko ju sluša i nad njom razmatra. I to vrijedi kako za lijepu, tako i za ružnu riječ. Zato je Isusovo svođenje zapovijedi „ne ubij“ na snagu riječi – revolucionarno. I konačno, posljednji je stadij riječ „luđače“. Takvom se uvredom želi stigmatizirati čovjeka, proglašiti ga nesposobnim za normalno shvaćanje i komunikaciju s drugim ljudima. Kad se o njemu promese glas da je mentalno, duhovno osakaćen, čovjek je stigmatiziran i oduzeta mu je ljudskost. Jednom obilježen, on će u očima drugih ljudi biti manje vrijedan, odnosit će se prema njemu kao da nije osoba. Tko to učini drugomu (bilo komu), doslovno ga je ubio u društvenom smislu. Isus je vrlo izravan, takvo vrijedanje vodi u Gehenu – a Gehena je sinonim za vječnu propast. Rasrđeno srce, uvreda i stigmatizacija ružni su osjećaji i riječi kojima se ljudi svakodnevno „časte“ jer ponekad ne stignu razmišljati o svojim postupcima i osjećajima, o onome što je doista važno. A važno je samo jedno: ljubav. Isusova je poruka jasna: ako srce nije ispunjeno ljubavlju, lako će postati rasrđeno i iz njega će teći ubitačne ružne riječi i osjećaji. Zato smo uvijek iznova pozvani stati, razmisliti i primiti Božju ljubav, kako bismo u svijetu bili znak života i svjedoci ljubavi Božje. Jer, sve što nije motivirano ljubavlju, nije dostoјno čovjeka i oduzima mu život.

STAROST - “hram mudrosti”

Nije slučajno da su se i papa Franjo i Vijeće za obitelj HBK, povodom Dana života, dotaknuli teme koja je zaista aktualna, ali često ostaje iza zastora životne pozornice. Njome se neće baviti mediji, još manje političari ili gospodarstvenici. Tome se ne treba pretjerano čuditi. Radi se o temi koja nije pogodna za stvaranje senzacija, nema značajnijeg učinka na gospodarstvo ili politiku. Problem je što se radi o temi koja nije prvenstveno usmjerena na budućnost, nego predstavlja izazove za svako društvo upravo danas, u ovom trenutku, *hic et nunc*. Ne dopušta prebacivanje odgovornosti na nekoga trećega ili na buduće generacije. Ova je tema svojevrstan test ispita zrelosti svakoga pojedinca i društva općenito. Radi se, naravno, o problemu ophođenja sa starijim ljudima, općenito govoreći, u ophođenju sa starost.

Problematična opravdanja

Izgleda da, iako smo duboko zašli u 21. stoljeće, ipak nemamo jasnih odgovora na ovaj izazov. Moderno društvo nastoji graditi domove za starije osobe u svakom većem naselju, ti su domovi sve moderniji i opremljeniji, čak su mnoge lokalne zajednice spremne sufincirati boravak u domovima za starije i nemoćne osobe. Postalo je gotovo nekako „moderno“ djeda ili baku ili vlastite stare roditelje smjestiti u neki dom, sve pod izlikom kako će im „tamo biti bolje“. Izgovori za takav postupak mogu biti opravdani zaposlenošću, nemogućnošću davanje primjerene usluge, stambeno pitanje, bolest. No, sve češće svjedočimo tome da razlozi i nisu uvijek opravdani. Oni se tako svode na težnju da se „otarasimo“ dodatnih napora, da skinemo sa sebe „nepotrebne“ obvezе, da imamo više slobodnoga vremena, da se možemo više posvetiti hobijima. Ipak, tko god imalo zalazio u domove za starije i nemoćne osobe, dobro zna da neće gotovo

nikada čuti od nekog štićenika kako mu je u domu bolje nego što je bilo u vlastitome domu, sa svojim ukućanima, sa svojom djecom i unucima.

Psihološki šok i moralni problem

Društvene institucije nikada ne mogu u potpunosti zamijeniti obiteljsko okruženje. Osoblje u domovima, koliko god sposobno i uljedno bilo, nikada ne može zamijeniti vlastite ukućane. To se događa u zaista rijetkim slučajevima, npr. kada u vlastitoj kući vladaju nasilje, nemar, nezdrava atmosfera. U pravilu, međutim, to nije tako. Dovoljno je sagledati psihološku situaciju onoga koga su vlastita djeca smjestila u dom. On, koji je cijeli život dao za nekoga, sada iz njega biva odstranjen kao neka vrsta balasta. Možemo mi do mile volje sebe uvjeravati kako to nije tako, ali taj je osjećaj prisutan kod velikoga broja ljudi koji svoje posljednje dane ili godine provode u nekom domu. To je svojevrstan psihološki šok. Je li uopće moralno, osim ako za to ne postoji zaista teški i opravdani razlozi, stariju osobu, koja je godinama obitelj stvarala, sagradila kuću, odgajala i uzdizala djecu, lišiti obiteljskog ugođaja, onog istog ugođaja koji je ona svojim nasljednicima omogućila i osigurala? Ovo bi pitanje samome sebi trebao postaviti svatko tko pomišlja na to da svoje stare ukućane pošalje u neki dom. Odluka o tome ne bi trebala nikada biti donesena bez pristanka onoga koga se u dom smješta. To je elementarno i ljudsko i kršćansko pravilo koje regulira odnose prema starijima. Odnos prema starijim osobama nije test humanosti samo za društvo općenito. To je prije svega test humanosti za svakoga od nas pojedinačno. Drugim riječima, neprimjerjen odnos prema starijim osobama istinski je grijeh u pravom smislu riječi.

Stablo bez korijena

Ne treba se zavaravati: svaka obitelj koja brže-bolje svoje starije članove „uhljebi“ u nekom domu za starije osobe tim postupkom puno gubi. Ako je starost hram mudrosti, kako kaže papa Franjo, obitelj gubi iskustvo prošlosti i iskustvo prolaznosti. Lako je pretpostaviti da će u domu završiti i oni koji se sada svojih starijih žele otarasiti jer će tako postupiti i njihova djeца. Time dimenzija odgoja unutar obitelji ostaje zakinuta. Ljudi počinju sebi umišljati da s njima sve počinje, da im je sve „palo s neba“, sve materijalno i duhovno. Nemaju više u vlastitoj kući nikoga tko bi mogao posvjedočiti o tome kako je obitelj nastala, kako je smogla sve ono što sada ima, koji su joj korijeni. Takva je obitelj poput stabla koje ima samo grane, ali mu nedostaje korijen. Svi znamo kako takvo stablo završava. Starost je živa škola života. Od koga ćemo učiti ako starost eliminiramo iz svoga života, iz vlastite obitelji? O vrijednostima ne učimo iz knjiga. Njih upijamo od onih koji su stariji od nas. Učimo na njihovu načinu života. Ta je škola životna, popraćena mnogim primjerima, radosnim i tužnim trenutcima. Više će djeca naučiti u sat vremena upijajući mudrost vlastitoga roditelja ili djeda, nego što će naučiti tijekom deset dana na skijanju. Toga moramo postati svjesni. Crkva je, upravo zato jer zna kako mlad čovjek stječe poštovanje prema nekim vrijednostima koje su svete i kako zadobiva vlastiti moralni identitet, svjesna problema odnosa prema starijim osobama. Zato joj nisu važne samo grane životnoga stabla, nego i korijen. Iz korijena izlazi i o njemu ovisi život, onaj fizički, ali prvenstveno onaj moralni.

Stepinčevu u Škropetima

Blagdan bl. Alojzija Stepinca, u jedinoj njemu posvećenoj crkvi na području Porečke i Pulsko biskupije, u selu Škropeti koje pripada župi Motovunski Novaki u Pazinskom dekanatu, proslavljen je svećanim concelebriranim misnim slavlјem u nedjelju, 12. veljače 2017. Misu je predvodio vlč. Ilija Jakovljević, vicepostulator u kauzi za kanonizaciju bl. Miroslava Bulešića, a concelebrirali su vlč. Josip Kalčić, vlč. Josip Zović, vlč. Marino Mikolić, bivši župnik, te vlč. Atilije Krajcar.

Vlč. Krajcar je, uz vlč. Dragana Domšića i vlč. Antuna Žufića, bio uznik komunističkih zatvora u vrijeme dok je još bio bogoslov, u drugoj polovici pedesetih godina prošloga stoljeća, u istim onim teškim poratnim godinama kada je bio zatvoren i bl. Stepinac. U toj crkvi, koja nije župna, već filijalna crkva župe Motovunski Novaki, blagdan se naslovnika uobičajeno proslavlja svećanim misnim slavlјem nedjelju nakon blagdana, a na sam

blagdan bude misa na kojoj se okupe mahom mještani.

Pod dirigentskom palicom župnika vlč. Rudija Korace, misno slavlje pred prepunom crkvom glazbeno je animirao četveroglasni mješoviti župni zbor Sv. Marine djevice iz Motovunskih Novaka.

„Slaveći blagdan bl. Alojzija Stepinca u ovoj njemu, u Istri jedinoj, posvećenoj crkvi, i mi danas ispovijedamo istu onu vjeru koju je ispovijedao naš Blaženik te očitujemo svoju pripadnost jednoj, svetoj, katoličkoj i apostolskoj Crkvi. Bl. Alojzije simbol je mučeništva Crkve u našem naro-

du u 20. stoljeću te svijetao primjer vjere i vjernosti, rekao je vlč. Jakovljević na početku nadahnute homilije te nastavio citirajući Sv. Papu, Ivana Pavla II., koji je u Mariji Bistrici rekao: „Dobri je Pastir za blaženoga Alojzija Stepinca bio jedini Učitelj: Kristov je primjer sve do kraja nadahnjivao njegovo ponašanje te je položio i život za stado, koje mu je bilo povjerenovo u posebno teškom povjesnom razdoblju.“ „Život našeg bl. Alojzija Stepinca bio je obilježen mukom i patnjom zbog vjernosti Bogu i Crkvi, ali njegova je patnja doživjela svoje uskrsno jutro u memoriji hrvatskog naroda te uzdignućem na čast oltara. Sjeme njegova života, njegova vjera, duboko je oblikovala vjeru našeg naroda. Bio je osuđen kao zločinac, poput Isusa, a danas po njegovu zagovoru ljudi zadobivaju različite milosti. Njegov grob postao je simbol stradanja hrvatskoga naroda; njegov grob mjesto je isповijedanja naše vjere u Boga; njegov je grob mjesto uskrsnuća hrvatske slobode“, naglasio je propovjednik

„U osobi se novoga blaženika, Stepinca, spaja, cjelokupna tragedija koja je pogodila hrvatsko pučanstvo i Europu tijekom 20. stoljeća, obilježena trima velikim zlima: fašizmom, nacizmom i komunizmom“, podsjetio je vlč. Jakovljević na riječi Sv. Pape, Ivana Pavla II. Proces je za Stepinca da bude proglašen svetim završen i samo se čeka odluka Pape da se svečano objavi. Stepinac je svet jer je tako odlučio Bog. Bog po njemu čini velika znamenja i čudesa. I ovi najnoviji događaji oko Stepinca milostan su trenutak da još bolje upoznamo našeg Blaženika i da u punom svjetlu osvjetljuje put vjere i naš vjernički put k spasenju. Blaženi Alojzije, zagovaraj naš narod i podari ovim prostorima trajni mir koji dolazi od Boga“, zaključio je propovjednik. Nakon misnog slavlja sudionici su se zadržali na druženju ispred crkve uz prigodnu okrepnu.

O crkvi bl. Alojzija Stepinca

Crkva bl. Alojzija Stepinca u selu Škorpeti građena je od 1999. do 2010. godine. Temeljni kamen blagoslovio je Ivan Pavao II. 1998. godine u Mariji Bistrici, a posvetio ju je biskup Ivan Milovan 7. svibnja 2010. godine. U oltaru, od domaćeg kamenja, pohranjene su relikvije Blaženika koje je za tu crkvu darovao kardinal Josip Bozanić. Četiri velika bočna prozora ukrašena su vitrajima s likovima velikana Crkve, uz prigodne poruke sv. Majke Tereze, sv. Ivana Pavla II., svetog Maura i bl. Miroslava Bulešića. Vitraji su postavljeni prilozima istarskih svećenika i vjernika toga kraja. Crkva je izgrađena u skladu s povijesnim arhitektonskim značajkama sakralnih objekata u Istri, pa tako ima prepoznatljivu lopnicu i preslicu. Činjenica da je crkva podignuta uz izuzetno zauzeto sudjelovanje mještana, koji su tijekom izgradnje sudjelovali i u brojnim radnim akcijama, pokazatelj je velikoga štovanja koje u tom kraju postoji prema bl. Alojziju Stepincu. Prvi pokušaj pokretanja izgradnje postojao je još davne 1955. godine, no zbog sveopće društveno-političke klime tada nije ostvarena. U toj filijalnoj crkvi župe Motovunski Novaki mise se održavaju redovito nekoliko puta tjedno, a koristi se povremeno i za radne biskupijske susrete. (www.ppb.hr)

Mr. sc. Tatjana Tomaić

Tatjana Tomaić magistrica je političkih znanosti, znanstvena grana hrvatska politika/politika europske unije. Doktorandica je na Komparativnoj politici Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu. Područje njena znanstvenoga istraživanja jesu međunarodni odnosi, granična pitanja i konfliktni potencijal, političke stranke i politički sustavi. Zaposlena je u Institutu društvenih znanosti „Ivo Pilar“ iz Zagreba, Područni centar Pula. Osim svoga znanstvenog rada, javnosti u Istri poznata je i kao organizatorica humanitarne manifestacije *Volim Istru* koja je tijekom godina postala prepoznatljiva kao uspješan i dobar projekt.

L: Uz znanstveni i društveni rad, bavite se i humanitarnim radom. U sklopu toga suradivali ste, i surađujete, s Caritasom Porečke i Pulske biskupije. Kakvo je Vaše iskustvo u tom radu?

Organizatorica sam manifestacije *Volim Istru*, najveće i najpoznatije humanitarne akcije u Istri koja traje sada već devet godina zaredom i pobuduje velik interes i uspjeh u javnosti. Manifestacija *Volim Istru* ima kvalitetan programski sadržaj, visoku umjetničku razinu izvođača, značajan broj suradnika i veliku posjećenost. U sklopu projekta *Volim Istru* puno se pomoglo potrebitima: preko suradnje s Caritasom Porečke i Pulske biskupije pa do značajnog uređenja Odjela opće i abdominalne kirurgije OB Pula.

L: Kako je sve to počelo? Otkuda ideja za projekt *Volim Istru*?

Prvi koncert *Volim Istru u Lisinskom* održan je 10. prosinca 2009. godine u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog u Zagrebu, pod generalnim pokroviteljstvom Istarske županije i Grada Zagreba. Ideja toga koncerta bila je da se na poseban način Istru predstavi u Zagrebu, to jest da se "Istra dovede u Lisinski", u najveću zagrebačku dvoranu, a što ranije još nije bio nitko učinio. To smo zajedno planirali i realizirali moj brat Zoran, kao producent, i ja, kao organizatorica. Uz najpoznatije soliste iz Istre i cijele Hrvatske nastupile su folklorne skupine iz Pazina i Svetog Lovreča predstavljajući pojedine običaje iz raznih dijelova Istre kroz ples, *kanat* i narodnu nošnju. Predstavljeni su i veliki istarski pjesnici, od Balote i Črnje do Načinovića i drugih. Sudjelovale su i klape s narodnim napjevima i djelima istarskih skladatelja Ronjgova, Zlatića i Milottija. Moram spomenuti da je koncertu osim izvođača, nazoočila i brojna publika iz Istre, od kojih je većina prvi puta bila u Lisinskom. Bila je to najljepša promocija Istre u Lisinskom. Pod dojmom te pozitivne energije izrasla je suradnja s Caritasom Porečke i Pulske biskupije, njezinim ravnateljem velečasnim Željkom Zecom

i s našim biskupima, mons. Ivanom Miličevićem, biskupom u miru, i mons. dr. Draženom Kutlešom. Drugi koncert *Volim Istru* organiziran je kao humanitarni i prvi je put ostvaren u suradnji s Caritasom 2010. godine u Poreču, u sportskoj dvorani Žatika. Tom je prigodom od organizirane prodaje ulaznica sakupljeno 90 000 kuna, koje je Caritas podijelio na najsiromašnijim obiteljima iz devet istarskih dekanata. Taj se humanitarni projekt nastavio realizirati i u sljedeće dvije godine. Samo za paljativnu skrb Istarske županije sakupljeno je

2012. godine oko 100 000 kn. Zadnje četiri godine taj projekt ide dalje, ali dijelom s promijenjenom koncepcijom.

L: Kakav je učinak Vaše suradnje s Caritasom?

Predivan je bio rad s volonterima Caritasa na raznim okupljanjima, edukaciji i dogovorima oko same organizacije koncerata. Osvijestiti u ljudima njihovu ulogu u cjelokupnom događaju i pomoći im u razvijanju njihove vlastite sposobnosti doprinoseći drugima, stvara dodatnu poveza-

nost. Želim naglasiti da su ti koncerti bili najljepša manifestacija zajedništva i dobra, da su svojim pozitivizmom i energijom nadahnuli druge koji su nastavili na tim krilima radosti. Nema veće radosti i ispunjenja od spoznaje da se vaš rad nastavlja te u njemu vaša ideja i dalje živi.

L: Zadnjih ste se godina posvetili uređenju Odjela opće i abdominalne kirurgije OB Pula. Kako se javila ta ideja?

Neke pozive ne možete odbiti ako postoji stvarna potreba za takvom vrstom pomoći, a posebice ako osjećate da to morate učiniti. Akcijom za OB Pula godine 2014. kupljena su dva rektoskopa s LED svjetlom; operativni i dijagnostički, u vrijednosti 93 000 kn, a 2015. godine uređena je dječja soba i kirurška ambulanta u vrijednosti od 78 000 kn. Cijeli Odjel opće i abdominalne kirurgije i liječnička soba uređeni su 2016. godine u ukupnoj vrijednosti od 250 000 kn. Svjesni smo da se gradi nova bolница koju svi s nestrpljenjem iščekujemo. Međutim, bilo je nužno potrebno u međuvremenu poboljšati uvjete na Odjelu, ne samo za pacijente nego i za normalan rad osoblja. Odjel je potpuno promijenio izgled i na to smo jako ponosni. Ponosni smo i na sve vas koji ste nam pomogli u tome jer ste učinili korisnu i dobru stvar. Hvala svima i uime svih pacijenata i osoblja.

L: Zašto ste manifestaciju nazvali *Volim Istru*? Što ustvari to podrazumijeva?

Manifestacija *Volim Istru* zamišljena je mnogo ranije od 2009. godine, kada je projekt krenuo u realizaciju. Svjedoci smo raznih događanja u kojima se preko pojedinaca i institucija, simbola i slogana, posebice u politici i općenito javnom životu Istre, prsvajaju ili «grade» neki drugi identiteti. Stereotipi su to koji nam pokušavaju nametnuti iskrivljenu i nepotpunu sliku istarske prošlosti omalovažavanjem i diskreditiranjem našeg, katoličkog i hrvatskog, sustava vrijednosti, samo zato što se ne poklapa s njihovim idejama. Nitko nema monopol na Istru i na način «kako je voljeti». Volimo Istru, ali time, što je za nas važno, ništa manje ne volimo svoju domovinu Hrvatsku. Sjetimo se samo stihova svećane pjesme, iz pera Medulinca dr. Ive Cukona: *Krasna zemljo, Istro mila, dome roda hrvatskog*. Iz tog je konteksta manifestacija dobila ime *Volim Istru*. Htjeli smo tom manifestacijom dati prilog želji i nadi, kako kaže Padre Pio, *da se Bog uvijek pobrine da sve stvari dođu na svoje mjesto*, pa da tako i neka istarska društvena lutanja budu usmjerena k pravom cilju.

L: Jeste li zadovoljni dosadašnjim postignutim ciljevima manifestacije *Volim Istru*?

Raduje me što je manifestacija *Volim Istru* postala sinonim za zajedništvo. Važna je vrijednost darivanja i zajedništva. Pravilo je da jedan dio svega morate sa zahvalnošću vratiti. *Volim Istru* u stanju je sakupiti najbolje što Istra nudi i u njoj ima mjesta za sve. Stoga je u Istri, kod mnoštva koje nas podržava, ona prepoznata kao uspješna i pozitivna manifestacija. Naši su prvenstveni ciljevi zajedništvo i povezivanje, njegovanje tradicije i baštine te poticanje na kreativnost i pozitivizam. Manifestacija *Volim Istru* donijela je brojne dobrobiti cijeloj zajednici što je posve mjerljivo u rezultatima humanitarnih akcija te u raznim kulturnim događanjima. Istra se voli djelima, a ne samo riječima. Naša su djela učinjena s ljubavlju, a ono što je učinjeno s ljubavlju, dobro je učinjeno

L: Sljedeći planovi?

Tradicionalna manifestacija *Volim Istru* nastavlja se i u 2017. godini. Uskoro ćemo obavijestiti medije o detaljima sadržaja novoga projekta, a koji će sigurno istarska javnost dobro prihvati. Željela bih zahvaliti svima koji su prepoznali vrijednost projekta *Volim Istru*, od samog početka, i podržali ga. Hvala vam svima na povjerenju jer bez svih vas, posebno čitatelja *Ladonje*, koji ste nam posjetom i na druge načine pomogli, nikada ne bismo uspjeli.

KONCERT

LABIN Na blagdan svetoga Stjepana udruga Hrvatski katolički zbor "Mi" organizirala je koncert u crkvi Rođenja Marijina u Gornjem Labinu. (BiB)

Biskup Kutleša u godišnjoj vizitaciji Zavoda sv. Jeronima

RIM Redovita godišnja vizitacija Papinskoga hrvatskog zavoda sv. Jeronima obavljena je od 13. do 16. veljače. Za tekuću akademsku godinu 2016./2017. vizitaciju je obavio porečki i pulski biskup Dražen Kutleša, predsjednik Biskupskega povjerenstva za Zavod sv. Jeronima. Mons. Kutleša razgovarao je s poglavarima, dječatnicima i svećenicima studentima, proučio cijelokupno duhovno i materijalno stanje Zavoda te obišao sve zavodske zgrade.

Poslijednjega dana vizitacije biskup Kutleša predvodio je u zavodskoj kapelici euharistijsko slavlje u koncelebraciji s poglavarima i svećenicima studentima. U homiliji je istaknuo kako Evangeliye dana o Petrovoj vjeroispovijesti kod Cezareje Filipove ima osobito značenje za pitomce Zavoda kojima će, nakon završenih studija, biti povjerene službe u njihovim mjesnim Crkvama, primjerice u svećeničkom odgoju ili na fakultetu. Isus

s apostolima dolazi u okolicu Cezareje Filipove. Mjesto nije slučajno odabrano, objasnio je biskup Kutleša: tu su se nalažila razna poganska svetišta, gradom je dominirao hram posvećen caru, a u blizini se nalazio izvor rijeke Jordana. Upravo u takvoj okolini Isus postavlja apostolima pitanje o svom identitetu, napomenuo je biskup. Apostoli najprije ponavljaju ono što narod govori; no, Isus želi znati što oni osobno misle o Njemu. Petar, odgovarajući uime svih, isповijeda da je Isus – Pomanjanik Božji, Krist. Ova vjeroispovijest, nagnao je mons. Kutlešu, temelj je čitavoga svećeničkog života i djelovanja: svećenik nema nikoga drugoga osim Isusa Krista i ljudima ne može dati ništa drugo doli Isusa Krista. Nakraju je biskup Kutleša potaknuo pitomce Zavoda da na Kristu utemelje svoj sadašnji studij i svoje buduće djelovanje. Vizitacija je zaključena zajedničkim susretom svih članova Zavoda s biskupom vizitatorom. Na početku susreta rektor preč. Bože Radoš iznio je ukratko statistiku Zavoda. U ovoj akademskoj godini u Zavodu, uz rektora i vicerektora, borave 23 svećenika studenta. Studiraju

na osam papinskih crkvenih (sve)učilišta: Gregoriana 6, Sveti Križ 6, Papinski institut Ivan Pavao II. – brak i obitelj 3, Atenej sv. Anzelma 2, Alfonsijanska akademija 1, Augustinianum 1, Biblical 1, Lateran 1, Papinski institut za crkvenu glazbu 1, Salesiana 1. Studiraju: crkveno pravo 5, svećenička formacija 3, teologija braka i obitelji 3, liturgika 2, crkvena glazba 1, dogmatika 1, društvene komunikacije 1, filozofija 1, fundamentalna teologija 1, moralna teologija 1, patrologija 1, pastoralna teologija 1, psihologija 1, Sveti pismo 1. Svećenici studenti potječu iz hrvatskih (nad)biskupija: Đakovo-Osijek 3, Vrhbosna 3, Zagreb 3, Poreč i Pula 2, Požega 2, Rijeka 2, Split-Makarska 2, Zadar 2, Banja Luka 1, Dubrovnik 1, Kotor 1, Krk 1. Zatim je biskup Kutleša u zaključnom osvrtu na vizitaciju iznio svoje dojmove i uputio poticaje studentima i poglavarima. Takoder je iskoristio prigodu zahvaliti svima koji se trude oko funkciranja Zavoda. Susret je završio razgovorom u kojem su se biskup Kutleša i svećenici studenti dotakli pojedinih pitanja u svezi sa studijem i životom u Zavodu. (IKA)

STEPINČEVO U FUNTANI 2017.

Iove je godine u Funtani održana duhovna obnova pod Stepinčevim gesлом »U tebe se, Gospodine, uzdam«. Voditelj ovogodišnje duhovne obnove bio je otac Ivan Matić, franjevac iz Tabora u Samoboru. Sastanci s njim bijahu jutarnji i popodnevni, a navečer se završavalо svetom misom te blagoslovom s Presvetim. Završni je dan bio 10. veljače, na blagdan bl. Alojzija, kojega se u Funtani slavi kao suzaštitnika. Svečanu misnu koncelebraciju predvodio je fra Ivan Matić, uz asistenciju župnika iz Vrsara Lina Zohila, župnika iz Nove Vasi i Tara Ivana Princa, patera Drage Marića i domaćeg župnika Ivana Butkovića. Tijekom ova tri dana bilo je izuzetno mnogo ispovijedi i pričesti. Homiliju je fra Ivan počeo riječima koje je bl. Alojzije rekao: „Moja je savjest mirna. Pitamo se mi ovdje večeras je li naša savjest mirna? Ispitajmo se. On je to mogao reći zato što se sav uzdao u Gospodina i nije se nikoga bojao. Nije se bojao udariti po bezbožnu fašizmu – nacizmu ni po bezbožnu komunizmu. Govorio je da je čovjek Božje stvorenje pa zato tko udara po čovjeku, znači da udara po samome Bogu. Sve su ideologije propale, ali Crkva ostaje jer je ona djelo Božje. Bl. Alojzije u pismu jednom svećeniku rekao je da se ne boji za Crkvu jer nju, kako je rekao Krist, ni vrata paklena neće nadvladati. Sve što se gradi na laži, propada a što se gradi na istini, ostaje za svagda. Zato se treba Krist dogoditi u nama i ne treba se pokolebiti nikada, ni u kakvim iskušenjima, valja ostati u istini. Želimo li biti u istini ili u laži, to je pitanje koje si moramo staviti. Blaženi Alojzije bio je pun Duha Božjega, pun Duha istine, pa je zato mogao sve to podnijeti i reći: ‘Povijest će mi dati za pravo.’“ U prepunoj crkvi svečanu svetu misu Šime Marovića pjevao je četveroglasni mješoviti zbor Svetoga Bernarda, dok je za orguljama svirala Mihaela Štifanić. (Tomislav Čoga)

Zlatni i srebrni bračni jubilej

VRSAR Jedan izvanredan događaj, obilježavanje istoga dana 25. i 50. obljetnice braka, proslavljen je u vrsarskoj župnoj crkvi sv. Martina u subotu, 4. veljače. Niko Čeko i Andra r. Petraš proslavili su 50, a Siniša Pilat i Karmen r. Malčić 25 godina bračnog života.

Anđa, rođena 21. siječnja 1943. godine, u mjestu Brdo nedaleko grada Viteza u Bosni i Hercegovini, i Niko Čeko, rođen 11. listopada 1948. godine, u zaseoku Dolac Bila pored sela Brajkovići nedaleko Vrsara, vjenčali su se 1. veljače 1967. Njihovo je bračno zajedništvo blagoslovljeno rođenjem 4 djece, tri kćeri i jednoga sina. Najstarija kći, Ankica, sa suprugom Darijom podarila im je unuke Ivana i Nikolu, sin Ivica sa suprugom Višnjom unuku Martinu, kći Vikica sa svojim Marinkom unuke Anu, Marija i Marinu te najmlađa, Mirjana u braku sa Sašom, dvije unuke, Karmen i Valeri. Životne su ih okolnosti u zajedničkom životu vodile u razne krajeve Europe i Domovine, pa su nakon početnog perioda u zaseoku Dolac Bili živjeli niz godina u Austriji i Švicarskoj, a prije petnaestak godina odlučili su se nastaniti u Vrsaru gdje okruženi djecom, unucima i prijateljima provode mirne umirovljeničke dane i gdje su dočekali i zlatni bračni jubilej. Karmen, rođena 19. siječnja 1973. godine u Puli, i Siniša Pilat, rođen 17. listopada 1963., bračnu su vjernost pred Bogom izrekli u porečkoj Eufrazijevoj bazilici 25. siječnja 1992. godine. Iz njihova zajedništva rođeno je 4 djece: Nicole, Matija, Andrija i Petra. Carmen i Siniša, zajedno sa svojom obitelji, žive u Vrsaru gdje su izuzetno aktivni članovi župne zajednice. Carmen pjeva u župnom zboru, djeca ministiraju, a često nastupaju i kao instrumentalisti na svojim glazbalima prigodom raznih župnih blagdana. Župnik, vlč. Lino Zohil, na misnom je slavlju, tijekom kojeg su ta dva para potvrdila i obnovila svoje bračne zavjete, izrekao izuzetno nadahnutu homiliju.

Ostanite uvijek s Bogom povezani

Kada govoriti o ljubavi, ako ne prigodom vjenčanja ili obljetnica vjenčanja, a danas 50 i 25 godina zajedničkog života naših Ande i Nike i Carmen i Siniše, rekao je župnik. Što je to ljubav koja je kadra povezati dvoje za cijeli život – slavimo danas 50 i 25 godina toga zajedništva? Znači da su se upoznali, da su se prepoznali jedno u drugom i da su odlučili živjeti jedno za

drugo i, hvala Bogu, proživjeli su zajedno prošlih 50 i 25 godina. Ljubav se na taj način sasvim konkretno i jasno očitovala.

Brak i obitelj gnijezdo su u kojem se može roditi i opstati život najdragocjenijeg bića zemlje, čovjeka. To je prostor u kojem se muž, žena i djeca mogu nasloniti jedno na drugo, a svi zajedno na Boga. Tako Bog obasjava ovu zemlju svjetлом nevjerljivim nježnosti koju je stavio u tajnovit odnos muža i žene. Potrebno se negdje skruti, u tišinu, gdje ne dopire buka zemlje, i osluhnuti taj glas neba. Potrebno je prepoznati u običnim, svakodnevnim odnosima muževa i žena stvaralaštvo svemogućeg Boga i Njegovu veličanstvenu prisutnost u sličnosti čovjekovih odnosa. Bog želi unijeti čistoću, ljepotu, nježnost i očaranost ljubavi u tebe i u sve vaše odnose s ljudima. Lijepo je biti čovjek kada ga možemo prepoznati u ozračju Neba. Ovo je vaš velik dan kad svojih 50 i 25 godina zajedništva dijelite s dobrim Bogom i njemu najprije zahvaljujete za sve dobro koje vam je podario i, naravno, sa svima nama ovdje prisutnima koji se s vama radujemo i isto tako Bogu zahvaljujemo za vas i vaše zajedništvo. Naravno spominjemo se i onih koji, nažalost, nisu više s nama, ali se sigurno raduju s nama s Neba pa se i njih spominjemo u svojim molitvama (pokojnih vaših roditelja i ostalih pokojnih članova vaših obitelji). Vi ste sklopili bračni savez pred 50 i 25 godina u svjetlu Božjeg saveza s ljudima,

to isto činite i danas sa zahvalnošću i molitvom na ustima. Ostanite uvijek s Bogom povezani, ne zapustite svoga prijateljstva s Bogom. Tko nam može više dati nego što nam može dati Bog? Vašu međusobnu ljubav Bog posvećuje svojom ljubavi. A Bog je toliko ljubio čovjeka: od stvaranja na svoju sliku i priliku, od sklapanja saveza s čovjekom, želje da bude čovjekov stalni pratilac u životu, do konačne potvrde svoje ljubavi kad je dao svoga Sina kao žrtvu pomirnicu na križu – za naše spasenje. Učili ste od Boga o pravoj ljubavi, onoj iskrenoj, nesebičnoj, koja ne traži svoje – nego se velikodušno daruje nalazeći svoju sreću u sreći drugoga i svi koji vas poznajemo, molimo Svetogogda da u vašem životu tako i bude. Može li se muž radovati ako je žena nesretna, može li se žena radovati ako je muž nesretan? Zato uvijek svoju sreću nalazite u sreći onoga drugoga i vjerujemo da ste i jedan i drugi uložili život u svoje zajedništvo. Najveće je otkriće u životu ljubav. Biti ljubljeni i biti sposoban ljubiti. U ljubavi sve dobiva svoj smisao, a bez ljubavi sve gubi svoj smisao. Bog je ljubav i zato što nas je na svoju sliku stvorio, sposobni smo ljubiti jedni druge.

Ostanite u Božjoj ljubavi čuvajući Njegove zapovijedi. Ostanite vjerni jedno drugome i svoju ljubav pretvorite, s Božjim blagoslovom, u čvrstu odluku koju danas ovdje potvrđujete pred Bogom i svima nama, zaključio je vlč. Zohil.

Proslava sv. Blaža

VODNJAN U petak, 3. veljače u vodnjanskoj je župnoj crkvi sv. Blaža proslavljen blagdan nebeskog zaštitnika i 805. obljetnica postojanja župe. Središnje misno slavlje predvodio je biskup u miru mons. Ivan Milovan. Misnom su slavlju, uz domaće župljane i brojne hodočasnike iz raznih dijelova Biskupije, nazočila i školska djeca sa svojim profesorima i vjeroučiteljima, gradonačelnik Claudio Vitasović sa suradnicima te predstavnici raznih vodnjanskih društava.

Na početku je misnog slavlja župnik, preč. Marijan Jelenić, podsjetio na povijesne okolnosti dolaska relikvija u Vodnjan. Preč. Jelenić pojasnio je kako je relikvije 1818. godine u Vodnjan donio slikar Gaetano Gessler žečeći ih sačuvati od rušilačkog pohoda Napoleonove vojske koja je u to vrijeme u Veneciji već bila porušila stotinjak crkava. Relikvije su

prethodno bile čuvane u venecijanskoj crkvi sv. Lovre kamo ih je 1510. godine bila pohranila opatica Maria Lando. Podsjetio je da je velika količina osteofragmenata bila pohranjena u jednom velikom kovčegu, njih 25 imalo je popratnu pergamenu s imenom određenoga Božjeg ugodnika, a za ostale se nije znalo kome pripadaju. Nakon što su poslane na znanstvenu analizu, tek je za manji broj bilo moguće prepoznavanje. Sada su sve relikvije ponovno u vodnjanskoj župnoj crkvi. Župnik je podsjetio i na potrebu pohranjivanja relikvija u odgovarajuće relikvijare i prezentiranja u tehnološki prikladnom muzejskom prostoru za što je potrebno osigurati značajnu financijsku konstrukciju. Miroslav Jermić je potom pročitao Molitvu sv. Blažu. Biskup je u prigodnoj homiliji podsjetio na 1700 godina dugu tradiciju čašćenja sv. Blaža, napomenuvši kako su brojne prethodne generacije ovomo hodočastile u mnogo težim okolnostima, no i danas su razne osobne nevolje, iako drukčije naravi, ljudima jednako teške i zato su potrebni zaštitnici sv. Blaža. Hodočasnička su mesta

posvećena mesta gdje je čovjek u svakom pogledu otvoreniji za susret s Gospodinom u molitvi i sakramentima, rekao je mons. Milovan.

„Tko me može rastaviti od ljubavi Božje kad je Božja snaga u meni“

U mislima nam je lik sv. Blaža, nastavio je propovjednik, njegov život i mučenička smrt, njegova snaga vjere i služenje ljudima do kraja, u životu kao liječnik i kao biskup, a na kraju svojim svjedočenjem mučeničkom krvlju. Živio je u jednom posebno teškom, izazovnom vremenu progona kršćana, vremenu opasnosti i kušnji, ali je s Božjom pomoći do kraja ustrajao, naglasio je biskup. Utjelovio je riječi sv. Pavla: „Tko me može rastaviti od ljubavi Božje kad je Božja snaga u meni.“

Biskup je podsjetio i na riječi Sv. Pape, Ivana Pavla II., pri njegovu prvom pohodu Hrvatskoj: „Krist vas poziva da ga susrete, da ga upoznate i da s njim uspostavite prisno prijateljstvo.“ Sv. Blaž je bio u takvom velikom i tjesnom prijateljstvu s Isusom Kristom, to je tajna njegova života

i sve one snage koja je iz njega izvirala, s toliko je snage duha činio ljudima dobro, sve do kraja kada je putem na stratište izlječio bolesno dijete. Sv. Blaž je u Kristu otkrio učitelja, spasitelja i prijatelja, koji ga poučava i daje mu snagu poput prijatelja koji ga prati u životu, naglasio je biskup. Poput sv. Blaža, i svih drugih Božjih ugodnika, i naš je bl. Miroslav u vjeri i molitvi i prisnom odnosu s Bogom nalazio snagu za služenje i izdržavanje svih životnih neđaca kojih, znamo, nije bilo malo, rekao je mons. Milovan. Biskup je podsjetio na opasnost današnjega vremena da se Boga doživljava kao zapreku osobnoj slobodi, no život bez poštivanja temeljnih vrednota najčešće predstavlja opasnost i za osobu i za okolinu, pojasnio je biskup. U talijanskom dijelu homilije biskup je naglasio simboliku kosti koja je zapela u grlu dječaku kojeg je sv. Blaž ozdravio, ta kost u grlu predstavlja anksioznost kao veliku bolest ljudi današnjeg vremena, i danas je čovjek, možda više nego ikada, potreban Božje pomoći po zagovoru sv. Blaža, zaključio je biskup. Na kraju misnoga slavlja održano je tradicionalno pomazanje grla. Misno slavlje glazbeno je popratio zbor pod ravnanjem prof. Oriete Šverko i zbor vodnjanske osnovne škole. (G. K.)

Proslavljenja Sv. Foške

POMER Blagdan sv. Foške, suzaštitnice Pomera, u tom mjestu nedaleko Pule proslavljen je u ponedjeljak, 13. veljače 2017., misnim slavljem u drevnoj crkvici sv. Foške. Misno slavlje predvodio je vlč. Antun Nižetić, župnik Pomera i Premanture.

Vlč. Nižetić u prigodnoj je homiliji, govoreći o sv. Foški, istaknuo upravo taj surovi, realni aspekt patnje koji je sastavni dio svake figure mučenika. Kako bi svatko od nas reagirao da se nađe pred izborom: odreći se vjere ili podnijeti mučeništvo, zapitao se propovjednik. Kao jedan veoma živopisan primjer naveo je film „Šutnja“, u kojem režiser donosi surovu realnost progona kršćana u Japanu.

Film je ekrанизacija poznatoga povjesnog romana Shusakua Endoa, a govori o životu mladog isusovačkog misionara u Japanu gdje traju strašni progoni i ubijanja kršćana. Film na veličanstven način progovara o životnim kušnjama, izazovnosti vjere te o krhkosti svakoga od nas, istaknuo je propovjednik. Mučeništvo nije nešto ružičasto, nije samo zazivanje: „Sveta Foška, moli za nas!“, u mučenicima ne slavimo osobu, već Boga u kojega su vjerovali i time smogli snage za herojske geste, istaknuo je propovjednik. Crkva, stavljajući nam pred oči životopise svetaca, upravo to ističe – činjenicu da su martiri – svjedoci vjere u Boga. Propovjednik je u tom kontekstu okupljenima veoma plastičnim opisom predočio kamenovanje sv. Stjepana koje

se toga dana slušalo u svetopisamskim čitanjima. Napomenuo je kako je on, dok je neko vrijeme živio u Jeruzalemu, na jednom regionalnom televizijskom kanalu video kamenovanje koje se i danas događa u nekim zemljama te regije. Vlč. Nižetić osvrnuo se i na psovke koje su čest verbalni oblik odricanja od Boga i Blažene Djevice Marije koje ljudi često izgovaraju automatski, nesvesni značenja. U završnom dijelu homilije propovjednik se osvrnuo i na pokušaj mnogih ideologija da se makne Boga, a da se zadrži čovjek, no bez Boga sve postaje bezrazložno i isprazno. Neka nas sv. Foška, posebno u teškim trenutcima, zagovara da zadobijemo njezinu hrabrost i čistoću, zaključio je vlč. Nižetić. (www.ppb.hr)

ISPRIKA

U prošlom broju Ladonje potkrala se greška u naslovu i tekstu na str. 13; naime došlo je do pogreške u imenu župe, ispravan naslov glasi: **Zbor iz Motovunskih Novaki gostovao je u Fažani** te u tekstu gdje se navodi Pazinski Novaki treba stajati Motovunski Novaki.

Uredništvo

OBITELJ PRED IZAZOVIMA NARAVI I STRANPUTICAMA IDEOLOGIJA

Poštovani čitatelji,
čestitajući božićne i novogodišnje blagdane, u prošlom broju Ladonje, proširili smo čestitke i na obitelj. Doista želimo da i ova godina već na početku tako krene, s više obiteljskoga zajedništva, uspjeha i sreće, a što manje stresnih situacija. **Obitelj** je, dakle, u središtu naših promišljanja, tim više što se spremamo za **Biskupijski obiteljski dan**, kod Bl. Alojzija Stepinca u Škropetima, u subotu 20. svibnja o. g. To ima svoga smisla jer obitelj čini temelj društva, te se može sasvim logično reći: **Kakve obitelji, takvo društvo.** To najbolje znaju oni koji rade s djecom, koji se susreću s društvom djece i mlađih, bilo u školi, bilo u društvu. Normalno je da će biljka ako izrasta iz zdravih korijena biti ona zdrava. To vrijedi i za „biljku“ obitelji. No, ta se biljka obitelji zna danas „nasukati“, bolje rečeno venuti. Tako se događaju **stranputice**, i unutar obitelji i izvan obitelji, sve do agresivnosti raznih protuobiteljskih **ideologija**. Gotovo nema dana, a da se na kompjutoru ne pojavi inicijativa s ove ili one strane, u obranu naravnoga statusa obitelji, i to iz šireg područja Europe. Stranputice mogu započeti već kod kuće, gdje se sve manje osjećaju dom, blizina, unutarnja toplina, međusobna životna podrška i potpora. Kad je riječ o ideologijama, njihovi su pogledi uski. Čovjek se gleda oblikovati prema ciljevima

same ideologije, ne vodeći računa o naravi ni obitelji ni čovjeka. Čovjek im je važan kao dobar potrošač, uspješan radnik ili radnica, a majčinstvo i očinstvo??? A kad je riječ o odgoju, tu je tihi preodgoj, opet za ciljeve ideologije takozvane slobode, koja postaje služenje – robovanje moćnicima suvremenoga društva. Tu je sklisko tlo za obiteljske stranputice suvremenoga svijeta/društva. Jasno, to bi se moglo još razrađivati, pojašnjavati, ali zasad je dovoljno prepoznati problem i vidjeti da obitelji nije lako... No, obitelj je prevažna, i po svojoj naravi nenadomjestiva, za budućnost civilizacije i ljudskoga roda. **Možemo ju promatrati i kao naravnu i kao biblijsko-vjerničku instituciju.** Upravo to kanim pojasniti u drugom dijelu ovog razmišljanja. Kaže narodna mudrost da čovjek može zgriješiti Bogu, a Bog će milosrđa oprostiti, kad zgriješim čovjeku, ovaj može i oprostiti i ne oprostiti, ali priroda/narav ne opršta. Hoću reći da je mudro držati se prirodnih zakona, živjeti istinu naravi, zdrave naravi prema glasu savjesti („Savjest je Bog u nama“, kaže Ovidije.). A prirodna je zakonitost obitelji neraskidivo životno zajedništvo između muža i žene i, naravno, služenje životu. Sada su tu i obiteljske uloge: MUŽ/OTAC – ŽENA/MAJKA... Što se kvalitetnije žive obiteljske uloge, to će biti kvalitetnije i obitelji, a tako i društvo. Kad je zima kao

ovoga siječnja, tad se toplije odjenemo da se zaštitimo od zime i mogućih prehlada. Tako i obitelj treba kvalitetno živjeti svoje uloge, obiteljske resurse, te će se zaštititi od mogućih stranputica, posebno svoju djecu i mlade. Vjerama je obitelj uvijek važna, a katoličko učenje pokazuje da joj je i prevažna jer budućnost čovječanstva ovisi o našem stavu prema obiteljima, učio je Sv. Ivan Pavao II., Sveti Papa, koji je znao što govori. Biblijsko učenje produbljuje prirodne datosti obitelji i pokazuje da je **obitelj svetinja, u svome životnom jedinstvu u prenošenju života.** Pri kraju dodajmo da muž i žena, otac i majka, čine jedno lice bračno-obiteljskog poziva. Očinska se briga ne može priupustiti nekom drugom jer **očevi su zaštita i sigurnost života**, i njegova dobra potpora na putu u budućnost. Zato brigu za uspješne obitelji ne možemo prepustiti samo majkama jer svemu treba biti oslonac i prisutnost oca. Tu se odražava kvaliteta obiteljskih uloga što moderne ideologije želete razoriti, počevši već od škole. Stoga je, poštovani prijatelji, dragi supružnici, potrebno da se sastajemo te ispravno promišljamo kako sačuvati i unaprijediti naše obitelji, DA PREPOZNAJU I BUDU ONO ŠTO JESU.

(Milivoj Koren, povjerenik Biskupijskoga vijeća za pastoral obitelji i novu evangelizaciju)

SVJETSKI DAN BRAKA

GORNI LABIN Svečano je proslavljen Svjetski dan braka u Župi Rođenja Blažene Djevice Marije – Gornji Labin uz posjet vjeroučenika iz župa Sv. Juraj – Stari Pazin i Svetе Lucije Pazinske. Dan braka 12. veljače 2017. posebno je svečano proslavljen u župi Gornji Labin. Sam po sebi dan je bio vedar i lijep, a bio je i posebno svečan za vjeronaučnu djecu i neke odrasle (roditeljevozače) iz župa Sv. Juraj iz Starog Pazina i Sv. Lucije Pazinske. Naime, toga su dana, predvođeni župnikom vlč. Željkom Zecom, posjetili župljane i župnika preč. Milivoja Korena u Gornjem Labinu. Zanimljivo je kako je naš župnik vlč. Zec nekada bio župnik u Labinu (11 godina), a preč. Milivoj Koren župnik na Starom Pazinu i kod Sv. Lucije (16 godina). Pa je tako mala voditeljica Sara Žufić u najavi programa zaključila: "Budući da smo storili kambio, sada si pridemo kako va rodū." Euharistijsko

Otvorenje i blagoslov prostorija Ureda za obitelj te Bračnog i obiteljskog savjetovališta u Pazinu

U subotu, 28. siječnja 2017. u Pazinu, na adresi Ulica Družbe sv. Ćirila i Metoda 5, blagoslovljene su nove prostorije dijecezanskog Ureda za obitelj te treće Bračno i obiteljsko savjetovalište na području Porečke i Pulske biskupije. Novouredene prostore blagoslovio je generalni vikar Biskupije mons. Vili Grbac, uz naznačnost ravnatelja dijecezanskog Caritasa vlč. Željka Zeca, predstojnika Ureda za obitelj o. Euzebija Kneževića, predstojnika Vijeća za pastoral obitelji i novu evangelizaciju vlč. Milivoja Korena te nekolicine svećenika. Novootvoreni Ured za obitelj zamislijen je kao mjesto koordinacije nekoliko važnih pastoralnih aktivnosti Biskupije: priprema za brak, obiteljske skupine te bračna i obiteljska savjetovališta (BIOS). U pastoralnom djelovanju uvidjela se potreba za pokretanjem ovakve strukture na ovom području. Uz podršku ordinarija, mons. Dražena Kutleše, krenulo se u realizaciju projekta, a kao pogodno mjesto za sjedište Ureda i treće Bračno i obiteljsko savjetovalište, uz Pulu i Novigrad, odabran je Pazin.

Duhovna pomoć i podrška

„Brak i obitelj danas su posebno izloženi svekolikim negativnim pritiscima s kojima se supružnici ne mogu primjereno nositi. Državni zavod za statistiku iznosi negativne trendove kada je u pitanju brak, prema kojima u Istri dolazi do razvoda svakog

drugog ili trećeg sklopljenog braka. To su mnoge razorene obitelji u kojima su svi članovi, na različite načine, povrijeđeni, a posebne traume najviše pogđaju dječu“, naglasio je vlč. Koren. U pazinskom Uredu i BIOS-u jednom tjedno dežurat će svećenici kako bi bili dostupni ljudima za duhovnu pomoć i podršku, a na raspaganju će biti i drugi stručnjaci koji mogu pomoći obiteljima i pojedincima u nevolji. Nastavak je to dobra djelovanja dosadašnjih BIOS-a u našoj biskupiji, onog u Puli i Novigradu. „Biskupijski Ured za obitelj koordinira svim obiteljskim djelatnostima na biskupijskoj razini, čije su sastavnice priprava za brak, obiteljska savjetovališta i rad s obiteljskim skupinama. Savjetovalište je unutar toga ustanova koja želi biti od pomoći, pratiti i one koji se pripravljaju za brak i one u braku u njihovim pitanjima, teškoćama u komunikaciji, odgoju djece i slično“, rekao je vlč. Koren. Ured za obitelj Porečke i Pulske biskupije osnovan je 1994. godine dekretom tadašnjeg ordinarija mons. Antuna Bogeticća. Prvo Bračno i obiteljsko savjetovalište osnovano je u Puli 1998. godine, a zatim u Novigradu 2008. godine. Nakon gotovo još jednog desetljeća takvo je savjetovalište sada dobila i središnja Istra. U Bračnom i obiteljskom savjetovalištu, osim od svećenika, ljudi će moći dobiti pomoći stručnoga osoblja osposobljenog za različite oblike terapija.

slavlje u 11,00 sati predvodio je vlč. Željko Zec te u propovijedi istaknuo važnost braka za zajednicu. Brak je temeljna čelija svakoga zdravog društva te samo u strpljenju i zajedništvu, uz praštanje i milosrđe bračnih parova u ljubavi međusobno i u zajedništvu s Bogom, može donijeti najbolje plodove. Treba biti otvoren Bogu i prihvatići njegov plan koji ima s našim životima, a ne da mi ljudi sami kreiramo svoj život po nekim našim ljudskim mjerilima, a često i bez Boga, pa se ne treba čuditi kada to ne završava dobro, napomenuo je propovjednik. Molitvu vjernika namijenjenu posebice bračnim parovima čitali su bračni par Dragan i Sonja Tomišić iz Starog Pazina. Pun simbolike bio je i prinos darova kada su supružnici Lionello i Chetrin Vidali na oltar najprije donijeli Bibliju. Zatim su Ante i Kata Augustinović prinijeli kruh i vino. Na kraju su bračni par Serđo i Natalija Štemberga prinijeli križ i dvije svijeće. Svijeće su bile vezane crvenom vrpcom koja simbolizira bračnu ljubav povezanu s Bogom.

Na kraju euharistijskog slavlja djeca iz Staroga Pazina i Sv. Lucije izveli su kratak program u kojem je bilo pjesme u izvedbi dječjeg zabora „Mali od Sv. Jurja“, recitacija, skećeva, a prisutne su posebno nasmijali „Tone i Marija“ (Luka Ladavac i Josipa Ferenčić) igrokazom iz obiteljskog života kako to izgleda kad

Kontakt

Vrata Savjetovališta otvorena su za sve one kojima je pomoći potrebna, a savjet mogu potražiti svake srijede od **17 do 19 sati**. Kontakt telefon je **099/6670-205**, a e-mail adresa putem koje se osobe u potrebi također mogu javiti jest **obitelj@ppb.hr**.

Iz dijecezanskog Ureda za obitelj najavljuju niz aktivnosti u sljedećem razdoblju, s posebnim naglaskom na radni posjet, krajem veljače, tima Bračnog i obiteljskog savjetovališta Đakovačko-osječke nadbiskupije te međunarodni stručni skup bračnih i obiteljskih savjetovališta (nad) biskupija u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini koji će se u Istri održati u rujnu ove godine na temu iz područja pastoralnog rada s razvedenim i razdvojenim obiteljima. (G. K.)

se gospodar kuće spremi na sajam u Pazin. Nakon druženja i domjenka koji su pripremili vrijedni domaćini razgledali smo stari dio Labina, muzej i rudnik, uz zanimljivo stručno vodstvo Vesne Drndić koja je ujedno i voditeljica našeg dječjeg zabora. U popodnevnim satima posjetili smo Dom za psihički bolesne odrasle osobe u Nedelišćini. Tamo je sv. misa u 15,30 predvodio biskup u miru mons. Ivan Milovan, u susavlju s preč. Korenom. Djeca su i ovdje izvela svoj program te tako ovaj dan korisnicima učinila drugačijim. Svi zajedno nastavili smo druženje uz pjesmu i harmoniku. Pjesma i dobro raspoloženje otvaraju sva srca i ruše se sve razlike i barijere među ljudima. Djeci je to bio prvi susret s takvom vrstom bolesnika, pa su se još više radovali svakom njihovom osmijehu i pozdravu. Nakon druženja sa štićenicima Doma i osobljem, ugodno nas je iznenadio vlč. Jeronim Jokić, koji obnaša službu župnoga vikara, a ujedno i živi u župnoj kući u Nedelišćini. On nam je velikodušno pripremio bogat mesni domjenak uz pomoći vrijednih mještanki. I tu je nastavljeno druženje uz pjesmu. Uz srdačnu zahvalu domaćima koji su nas tijekom dana primali i pratili, a od kojih smo tako saznali mnoge zanimljivosti iz bogate prošlosti ovog kraja, uputili smo se kućama puni lijepih dojmova. Veselo očekujemo Labinjane na uzvratnom susretu. (Mirjana Ferenčić)

Svjećnica u Puli

Središnja proslava blagdana Svjećnice i Dana posvećenoga života za Porečku i Pulsku biskupiju održana je u četvrtak, 2. veljače navečer, u pulskom Franjevačkom samostanu sv. Franje Asiškog. Misno slavlje predvodio je porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša uz koncelebraciju pulskih redovnika te nekolicine svećenika. Tijekom misnoga slavlja okupljeni redovnici i redovnice izrekli su obnovu redovničkih zavjeta.

Misno slavlje započelo je blagoslovom svjeća u klaustru samostana, a potom su vjernici s upaljenim svijećama, u procesiji, predvođeni klerom, ušli u crkvu. Mons. Kutleša je na početku prigodne homilije istaknuo da se na blagdan Svjećnice i na Dan osoba posvećenoga života želi moliti za sve redovnike i redovnice koji su doista sol zemlje. Kada je Crkva bila u najvećim krizama, iz redova redovnika javljali su se duhovni velikani koji su znali u pravom trenutku plivati protiv struje i navještati Istinu. Biskup je iznio podatak Kongregacije za kler prema kojem se od 2000. godine do danas broj redovnica u svijetu smanjio za 13 %, što je pokazatelj ozbiljne krize duhovnih zvanja u današnjem vremenu. U dalnjem promišljanju biskup je pojasnio kako riječi koje je starac Šimun uputio Blaženoj Djevici Mariji „da će Isus Krist biti na propast mnogima“, svatko od nas, kao i svaki redovnik, može interpretirati u svome životu. Naime, pred licem Božjim svatko će pokazati ono za čime mu je tije-

kom života srce težilo, dobro ili zlo. Danas je redovništvo pred mnogim izazovima: mentalitet suvremenoga društva nameće ideal samostalnosti i slobode, to narušava redovnički život koji treba biti u zajednici, u samoći, u tišini i samozatajnosti. Drugi razlog krize redovničkih zvanja jest sekularizacija koja prodire u i među osobe posvećenoga života. Naime, u samostanima se često ne govori o duhovnim stvarima, već se, sukladno mentalitetu društva, želi biti zapaženo po nečemu drugome, a ne po duhovnosti i uronjenosti u susret s Gospodinom. Treći razlog krize zvanja jest nevjernost onoj duhovnosti koju su utemeljitelji ostavili svojim nasljednicima, kao kamen temeljac duhovnosti koju trebaju živjeti. Potrebno je, citirao je biskup papu Franju i papu Benedikta XVI., da se redovnici vrate svojim korijenima, svojoj izvornoj duhovnosti te da budu doista ona sol zemlje koja će ljudima pokazati pravi put, pa i kada to znači ići protiv struje, protiv vladajućeg mentaliteta. Ako tako učine, neće biti, kao što je rekao starac Šimun, „na propast mnogima“. Redovnici su, u današnjem, često izopačenom svijetu, pozvani biti oni koji će pružiti ruku posrnulima te im tako biti na uzdignuće, i koji će pomoći ljudima da izđu iz svojih padova. Redovnici i redovnice trebaju danas u prvom redu pokazivati ljudima kojim putem ići, usmjeravati ih na pravi put, a ne im laskati i povlađivati u njihovim pogreškama. Druga simbolika soli jest svojstvo konzerviranja, tako i redovnici trebaju u sadašnjosti pozivati na one vrednote na koje je Crkva pozivala i sačuvala ih tijekom povijesti. Biskup je okupljene redovnike pozvao da budu svjesni svoje odgovornosti

jer oni trebaju biti proroci u svijetu, biti oni koji će govoriti i kada svi drugi zataje, ako treba i poput onih proroka koji su bili proganjani i ismijavani, no koji su, iako se činilo uzaludno, ipak upozoravali na Istinu.

Molimo za redovnike i nova duhovna zvanja

Biskup je pozvao okupljene vjernike da mole za redovnike i nova duhovna zvanja jer, naglasio je, postojanje je zvanja velik pokazatelj duhovnoga života župe i biskupije, odaje koliko se moli i koliko se živi vjerski život. Stoga se svi, biskupi, svećenici, redovnici, redovnice i vjernici laici trebamo zapitati što trebamo učiniti, u današnjem vremenu promjena, da budemo ono na što smo pozvani. Jer možda ponekad i mi svećenici, redovnici i redovnice želimo biti sve samo ne ono za što smo pozvani. Zato se trebamo nadahnuti na svojim izvorima, na svojim utemeljiteljima i pogledati kako su oni pročitali znakove vremena u susretu s Gospodinom, zaključio je biskup. Nakon euharistijskog slavlja dijecezanski povjerenik za osobe posvećenoga života, o. Đuro Hontić, predvodio je obnovu redovničkih zavjeta. P. Đuro je zatim, prije završnog blagoslova, uz prigodne zahvale izrekao kratko promišljanje o redovništvu danas. Redovnički je život dar onima koje Bog poziva na sudioništvo u milosti, u božanskom životu i u konkretnijem nasljedovanju Isusa Krista u svom svakidašnjem životu na korist Crkve i društva općenito, rekao je p. Đuro. Upravo je ovom današnjem sekulariziranim raskršćanjem društva potrebno takvo svjedočenje jer u svijetu vladaju mržnja, nasilje, egoizam, trka za materijalnim bogaćenjem i egocentrično iskorištavanje vlastitog, ali i tuđeg života, što je posljedica velike bezobzirnosti prema svim ljudima, podsjetio je p. Đuro. Posvećeni život upravo ima tu zadaću: svjedočiti da nam Bog daje mogućnost i ljepotu života darovavši vlastiti život Bogu i služeći ljudima prosvijetljeni evanđeoskim svjetlom i hranjeni sakramentalnim životom. Zvanje je danas teže ostvariti nego u prošlosti. Nekada je kršćanski životni kontekst poticao redovnička zvanja. Sada se živi u posve drugaćijem, sekulariziranim svijetu i mladima je za odluku potrebno mnogo veće junaštvo, rekao je. P. Đuro je zahvalio biskupu Kutleši na predvođenju misnoga slavlja i upućenoj homiliji te nastavio: „Preporučamo se u Vaše molitve i uime svih osoba posvećenoga života obećanjem da ćemo nastaviti moliti za Vas i za Crkvu u Porečkoj i Pulskoj biskupiji, i u cijelom svijetu.“ (G. K.)

SVETA STOLICA SLUŽBENO STAVILA NA DNEVNI RED PASTORALNU DJELATNOST MARIJANSKOG SVETIŠTA U MEĐUGORJU

Imenovanje poljskog nadbiskupa Hemyka Hosera za posebnog Papina izaslanika u Međugorju pobudilo je veliko zanimanje ne samo u vjerskim krugovima nego i u laičkim te su mediji posvetili mnogo prostora tom događaju. Međugorje, gdje se navodno od 24. lipnja 1981. šestorici vidjelica ukazuje Gospa, postalo je poznato hodočasničko mjesto u cijelom svijetu. Osnovani su i brojni molitveni centri koji nose ime Kraljice mira. Dok se broj hodočasnika u Lourdes smanjuje, u Međugorje se povećava. Njihov broj godišnje prelazi milijun. Tijekom četrdesetak tisuća svetih misa posljednjih godina podijeljeno je godišnje oko dva milijuna svetih pričesti. To je potaknulo Svetog Oca da preko Državnog tajništva upravo na svetkovinu Gospe Lurdske 11. veljače zaduži varšavskog nadbiskupa da na licu mjesta provjeri pastoralno stanje te izvijesti Vatikan i povjerenstvo koje se bavi proučavanjem "međugorskog fenomena". Ova je odluka sigurno plod i službenog posjeta "ad limina" bosansko-hercegovačkih biskupa Vatikanu. Prema priopćenju Tiskovnog ureda Svete Stolice zadatku nadbiskupa Hosera jest da produbi pastoralno stanje međugorske stvarnosti, posebno potrebe vjernika koji tamо hodočaste te da predloži eventualne pastoralne smjernice i inicijative za budućnost. Namjera nije istražna, već stroga pastoralna.

„Ovo je poslanje za hodočasnike, a nije ni protiv koga“

Poseban izaslanik neće ulaziti u pitanja Marijinih ukazanja, koja su u nadležnosti Zbora za nauk vjere, a bit će u doduru s dijecezanskim biskupom, s malom braćom franjevcima, kojima je povjerenja župa Međugorje, i s mjesnim vjernicima, a i hodočasnicima" jer, kako je primijetio ravnatelj Tiskovnog ureda Greg Burke: „Ovo je poslanje za hodočasnike, a nije ni protiv koga.“ Poznat je, naime, spor između mjesnog mostarskog biskupa i franjevaca koji vode Župu sv. Jakova. U interesu

hodočasnika Vatikan je odlučio provjeriti pastoralno stanje. Za donošenje konačne odluke čeka se, međutim, da ta ukazanja, za koja se papa Franjo u nekoliko navrata osobno negativno izrazio, prestanu. Navedeći u razgovoru za isusovačku reviju Civiltà Cattolica kako će središnja tema idućeg Svjetskog susreta mladih, koji će se održati u Panami 2019., biti usredotočena na Blaženu Djevicu Mariju, ironično je primijetio kako u zemljama Latinske Amerike vjernici štuju "pravu" Gospu, a ne Gospu na čelu poštanskog ureda koja svaki dan šalje novo pismo Crkve, govoreći: *djeco moja, činite ovo, a drugi dan, činite ono.* Prava Gospa je, prema njegovim riječima, ona koja rađa Isusa u našem srcu, koja je Mati. Moda Gospe superzvijezde, koja se stavlja u središte, kao protagonistu, nije katolička. Ovo je zapravo prvo službeno pravno priznanje Međugorja, iako se radi samo o priznavanju važne uloge Svetišta za pastoral vjernika, a ne, kako smo rekli, o nadnaravnoj procjeni Gospina ukazanja. Papa Benedikt XVI. je već prije desetak godina ustanovio Povjerenstvo koje treba utvrditi radi li se ili ne o nadnaravnoj dimenziji Gospinih ukazanja u Međugorju.

Povjerenstvo je povjerio kardinalu Camillo Ruiniju, koje se o tome još uvijek nije očitovalo, ali izgleda da je ustanovilo da je potrebno i službeno zauzeti stajalište o organizaciji pastoralne djelatnosti s hodočasnicima. Na povratku iz Sarajeva 6. lipnja 2015. papa Franjo bio je najavio da će doskora biti objavljeni rezultati toga istraživanja, ali do danas još uvijek nisu poznati. U priopćenju provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Miljenko Šteko, čijoj je pastoralnoj skrbi povjerenja župa Međugorje, izrazio je "sinovsku zahvalnost" Svetome Ocu Franji na istinskoj pastirskoj brizi i pozornosti koja se očituje ovim imenovanjem. U isto je vrijeme nadbiskupu Hoseru zaželio srdačnu dobrodošlicu. "Ova provincija i franjevcii koji pastoralno djeluju u Međugorju s poštovanjem i odanošću primaju imenovanoga posebnog izaslanika Svetе Stolice, potvrđujući iskrenu i potpunu suradnju te svoje molitve za plodan i blagoslovlen rad u izvršenju povjerenje zadaće" – stoji u priopćenju. Neki čak nagadaju da bi Međugorje moglo pasti pod jurisdikciju i upravu Vatikana, kao i neka druga svetišta, od Loreta, Asiza do Pompeja. (Aldo Sinković)

Proslavljen Sv. Valentin u Kašteliru

U utorak, 14. veljače u Kašteliru, u Porečkom dekanatu, svečano je proslavljen blagdan sv. Valentina, suzaštitnika župe i mjesta. Misno slavlje predvodio je vlč. Lino Zohil, župnik Vrsara i Gradine, u suslavljisu sivećnicima iz okolnih župa. Na početku je predslavitelja i sve prisutne pozdravio domaćin, vlč. Marijan Kancijanić.

Vlč. Zohil prigodnu je homiliju započeo latinskom izrekom „Nomen est omen“, „Ime je znak“, pojasnivši da ime Valentin, Valens znači zdrav, krepak, pa su se stoga sv. Valentini mnogi utjecali moleći ga za zdravlje i zaštitu od bolesti. Spomenuo je da se u narodu i danas za epilepsiju kaže „bolest sv. Valentina“. Kako nekada, tako i danas, svi bolesni, pa i oni zdravi, pozvani su se njemu utjecati za fizičko, a osobito za duhovno zdravlje, da duhovno budemo zdravi i krepki, istaknuo je propovjednik. Sv. Valentin, svećenik iz 3. stoljeća, podnio je mučeništvo u Rimu kada je car Klaudije svojim vojnicima zbranio zaruke i vjenčanja, smatrajući da će u protivnom, ako se vjenčaju, radje ostajati sa svojim obiteljima nego odlaziti u ratne pohode. Svi su uglavnom tu odluku poštivali, međutim, Valentin je želio i smatrao, po svojoj savjesti, shodnim blagosloviti ljubav između zaručnika koji se vole. Nije poslušao carevu naredbu,

nego je vjenčavao mlade koji su to željeli. Prema predaji 14. veljače 269. godine bio je uhićen. Budući da se nije htio odreći vjere, odrubljena mu je glava. Kršćanstvo je nedugo zatim dobilo slobodu pa mu je stotinjak godina nakon smrti car Julije I. na mjestu njegova groba dao izgraditi velebnu baziliku koja i danas стоји, i on se od tada počeo častiti među kršćanima. Ono što se danas u medijskoj javnosti naglašava da je zaštitnik zaljubljenih, nalazi svoje korijene negdje u 15. stoljeću. I to ima svoju logiku, jer, zašto ne biti zaljubljen, zašto ne voljeti se, zapitao se predvoditelj. Njegov blagdan pada pred proljeće, prvi je to svetac koji se časti u proljetno vrijeme. Njegov blagdan dolazi između božićnog i korizmenog vremena, kada je Crkva i u povijesti preporučala radost i veselje vjenčanja, kao i nakon vazmenih blagdana. Mnogi se tih običaja i danas drže. Sv. Valentin velikan je vjere koga su častili naši stari u minulim vremenima, svjedoči tome i ovaj kip ovdje u župnoj crkvi. Valentin je zapravo oličenje sile Božje koja pobijeđuje sile tame i zla, njegov lik stoji kao odsjaj pobede dobra nad zlom, pobede Istine nad laži, pobede vječnih vrijednosti nad prolaznima. Bog se u njemu istinski proslavio i mi ga danas častimo, utječemo se njegovu zagovoru, svjetлом liku vjere, stamenu mužu koji nije študio svoj život, istaknuo je vlč. Zohil.

(....) I mi smo gotovo svakodnevno pozvani pretrpjeti za vjeru, no, koliko smo na to spremni? Sv. Valentin je kao svećenik učinio veliku stvar, do kraja je bio dosljeđan svojem poslanju i unatoč carevoj

zabrani blagoslivljaо je ljubav između dvoje mlađih koji su pred njega dolazili i zato ga mi danas slavimo. (....) Neka nam na putu ostvarenja našeg kršćanskog identiteta uviđek svijetli slavni primjer slavnog i svetog mučenika Valentina. Svaki je kršćanski mučenik svjedok ljubavi. Dokazuje na najizrazitiji način koliko voli Onoga za kojega je živio. Svjedoči koliko se s time suživio, svjedoči da je sav u tome te je spreman za to i umrijeti, jer, kako bi netko stavio svoj život na kocku za nešto što već nije dio njegova života i što nije zavolio više od svega, naglasio je vlč. Zohil. Život se svoj žrtvuje samo za ono što se voli. Valentin je volio vjeru u Svemogućega i zato je dao život. Mučeništvo je završni ‘amen’ mnogih ranije izrečenih ‘neka mi bude’, pečat vlastitom krvlju stavila se na vrijednosti za koje se do toga trenutka živjelo, za koje se i umire. Neka nam današnji blagdan bude poticaj da u svome životu učvrstimo svijest o evandeoskim vrednotama koje nemaju cijene i neka nam na tom putu trajno svijetli kao putokaz lik sv. Valentina, zaključio je vlč. Zohil.

Nakon misnog slavlja održana je tradicionalna procesija s kipom sv. Valentina po ulicama Kaštelira, a po povratku u crkvu čašćenje relikvija. Misno slavlje animirao je župni zbor koji je na početku i tijekom izlaska kipa iz crkve u procesiji posebno združno otpjevao pjesmu „Zaštitniku“, posvećenu sv. Valentinu, koju je skladao i napisao nekadašnji župnik pok. mons. Marijan Bartolić.

(Tekst: G. Krizman, Foto Rose-Art)

Mate Modrušan

Upetak, 10. veljače 2017. preselio je u vječnost naš brat Mate Modrušan. Rođen je 3. 9. 1932. u mjestu Orbanići kod Žminja u Istri. Ima jednog brata, Josipa, dvije nećakinje i zetove s po troje djece. Živio je u Rijeci 55 godina. Po zanimanju je bio kuhanac. Cijeli svoj život posvetio je Gospodinu. Mogu reći da je bio tihi svjedok kao i fra Ante Tomićić. Jedno vrijeme odlazio je u Svetište Gospe Trsatske i tamo za vrijeme sv. mise prikupljao milostinju i kao kuhanac pomagao u kuhinji. Kad je došao u crkvu Gospe Lurške kod kapucina, ostao je do kraja života. Nedjeljom i o svetkovinama ostajao bi cijeli dan i pod svakom sv. misom prikupljao bi milostinju. Imao je u samostanu sobu gdje se mogao povući. Ono što želim podijeliti s vama jest radost da je barba Mate jako želio ući u OFS, i to mu se nedavno ostvarilo te je dao vječne zavjete 19. 11. 2016. na Sv. Janu Asišku. Tada je i službeno postao naš brat u bratstvu na njegovu i našu veliku radost, iako je on već svojim načinom života svjedočio franjevaštvo. Volio je život i volio je ljudi. Njegova je rečenica: "Mogu sa svakim čovjekom biti i pričati." Do posljednjeg dana, u trpljenju i boli, bio je nasmijan i širio je mir i radost kao pravi franjevac. Mudar je to bio čovjek. Bogatstvo je bilo

biti i živjeti s njim. Kad je bio u bolnici, posjeti su bili zabranjeni zbog gripe. Liječnici su milošću Božjom samo njemu dopustili posjete. Stalno je zahvaljivao i govorio koliko mu je dobro medicinsko osoblje i pacijenti. Govorio bi: „Ništa nisam tražio, a sve sam dobio, pa i više. Toliko pažnje i ljubavi od svih.“ Njegova rečenica u posljednjim danima bila je upućena Ocu Nebeskom: „Oče. Da.“ Zaista poseban čovjek i brat. Počivaj u miru, naš dragi brate i prijatelju. Volimo te i moli za nas! (Franjevački svjetovni red)

Sprovod je bio 14. veljače 2017. u Žminju, a vodio ga je vlc. Rovis. Nazočni su bili vlc. Željko Zec, vlc. Drago Petrović i članovi njegova bratstva iz Rijeke. Župnik je naglasio: „Bio je samozatajan i tih. Nije imao svoju vlastitu obitelj, ali je imao širo obitelj, vjerničku zajednicu, braću i sestre u vjeri. Poput jeruzalemca Šimuna živio je bogobojazno u vjerničkom predanju i služenju.“

Brat kapucin iz Rijeke, fra Antonio, povodom smrti brata Mate, pročitao je

pismo fra Ivice Petanjka, biskupa krčkog.

Poštovani i dragi fra Antonio!

Jutros sam u svetoj misi preporučio milosrdnom Gospodinu dušu našega dobrog i dragog gospodina Mate. Duboko sam uvjeren da se on nalazi u zboru onih za koje je Isus rekao: "Blago čistima srcem, oni će Boga gledati!" (Mt 5,8) Mate je bio od

onih koji se ne vide, a svadje su prisutni! Ne vide se jer ne svraćaju pozornost na sebe, a opet su djelatno prisutni na svim euharistijskim slavljinama i crkvenim proslavama ovoga grada. Oni su u svakoj crkvi i u svakom sjetištu kao u svojoj kući i uvijek na usluzi, ali ne svraćaju pozornost na sebe. Živjeti s takvim ljudima uvijek je posebna čast i povlastica jer su se te osobe izgradile u školi Evandelja i u svome životu živjele duh Isusovih blaženstava. Molim te da Matinog rodbini i prijateljima izrazиш sućut i u moje ime, a pokojnom Mati neka Dobri Pastir udjeli društvo svojih svetih i izabranih!

Fra Ivica Petanjak, biskup krčki

Napustio nas je fra Serafina Sabol

RIJEKA U subotu, 21. siječnja 2017. u riječkom Hospiciju Marije K. Kozulić, u 71. godini života, 54. redovništva i 45. svećeništva preminuo je fra Serafin Sabol, dugogodišnji gvardijan Svetišta Majke Božje Trsatske.

Fra Serafin je svake godine srdačno dočekivao i istarske hodočasnike kada su pohodili to najstarije hrvatsko marijansko sjetište povodom tradicionalnoga dijelezanskog hodočašća Majci Božjoj Trsatskoj prve subote u rujnu. Povodom smrti fra Serafina, sjećajući se njegova dugogodišnjeg dočekivanja istarskih hodočasnika, brzovat sućuti uputio je mons. Ivan Milovan, porečki i pulski biskup u miru.

Fra Serafin Sabol rodio se 30. kolovoza 1946. godine u Ivanovcu kod Čakovca, a krsno ime bilo mu je Franjo. Nakon franjevačkoga sjemeništa, u kolovozu 1963. stupio je u novicijat Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda u Cerniku kod Nove Gradiške, a sljedeće godine položio je prve privremene zavjete. Svećane

zavjete položio je 8. prosinca 1969. godine u Vukovaru. Pastoralno je djelovanje započeo već kao student u Zagrebu gdje je bio vjeroučitelj osnovnoškolskoj djeci. U Zagrebu je 25. lipnja 1972. i zaređen za svećenika. Kao svećenik djelovao je u Virovitici, na Trsatu, u riječkoj župi Vežica, u zagrebačkom Sigetu, gdje je 1981. imenovan i gvardijanom. Ondje je otada i voditelj izgradnje crkve. Od 1987. do 1990. bio je vikar i ekonom samostana u Požegi, da bi od 1990. pa do kraja svoga životnoga vijeka služio na Trsatu, najprije kao vikar, ekonom, isповjednik, potom, od 1993. do 2002. kao gvardijan i čuvar Svetišta, a od 2002. kao ekonom trsatskoga samostana. Radio je na uređenju Svetišta, najprije prostora samostanske riznice, a potom i parka oko crkve i samostana koji je pretvoren u Marijin perivoj. Fra Serafin je osobitom zauzetošću i radošću pripremao pohode svetoga pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj, od onoga prvoga 1994. godine, do onoga stoga Papina putovanja izvan Italije, kad je u lipnju 2003. boravio u Rijeci i posjetio Trsat

te molio pred čudotvornom slikom Majke Milosti. Osobito odan Svetom Papi, fra Serafin je zaslужan što je neposredno nakon Papine smrti na Trsatu podignut spomenik sv. Ivanu Pavlu II. "Trsatski hodočasnici". Osim toga, njegovim je zalaganjem izgrađen i trsatski pastoralni centar Aula pape Ivana Pavla II., čiji je arhitekt dobio nagradu "Viktor Kovačić" za najbolje arhitektonsko ostvarenje u 2008. godini. Fra Serafin je dobitnik više državnih nagrada i priznanja, među kojima je i Nagrada Grada Rijeke. Dana 14. travnja 2015. godine dobio je Nagradu Primorsko-goranske županije za životno djelo, a tom je prilikom izrazio radost što su županijski vijećnici u njemu prepoznali darove kojima ga je Bog obogatio te je dodata: "Tim darovima poslužio sam se za dobro Svetišta, Grada, Županije i domovine Hrvatske. Ja sam samo iskoristio te darove i sposobnosti da otkrijem dobrotu i ljubav u mnogima koji su mi omogućili da sve ovo učinim." (www.ppb.hr)

Proslava sv. Foške i jubilej župnoga listića

U selu Luginji, nedaleko Žminja, u Pazinskom dekanatu, u nedjelju, 19. veljače proslavljen je blagdan sv. Foške, djevice i mučenice. Ujedno je proslavljena i deseta obljetnica objavljivanja župnoga listića.

Misno slavlje predvodio je mons. Vilim Grbac, generalni vikar Biskupije, uz concelebraciju domaćeg župnika, vlač. Jordana Rovisa. Mons. Grbac na početku je prigodne homilije podsjetio okupljene da se trebaju ponsiti tom drevnom crkvom sv. Foške iz 6. stoljeća: „Ona je znak da su vaši stari htjeli crkvu posvećenu toj svetici tu u svome kraju, ne kao spomenik kulture već kao uzor za življenje kršćanskog života“, istaknuo je. Spominjući ukratko životopis svetice, propovjednik je podsjetio na njezinu gorljivu vjeru i ljubav prema Kristu, za koju je, s tek 15 godina, kada se najviše trebala radovati životu, položila svoj život. Nije to bio jedan trenutak njezina oduševljenja za vjeru, ona je ostala ustrajna do kraja. Zato je važno imati crkve posvećene svetcima, ne zbog folklora, već kako bi imali utjecaja na našu vjeru, kako bi nam bili uzor u življenju vjere. Spominjući citat iz Poslanice sv. Pavla o razlici između mudrosti svijeta i mudrosti pred Bogom, mons. Grbac naglasio je kako je zasigurno ustrajnost sv. Foške među njezinim suvremenicima

smatrana ludošću, kao i hrabrost bl. Miroslava Bulešića kada su mu prijetili, a imao je mogućnost skloniti se na sigurno. Oni su oboje, kao i mnogi drugi mučenici, dali prednost vječnim vrednotama, znali su da ustraju u vjernosti Istini. No, i danas oni koji ne iskoriste nepoštenu mogućnost za osobni probitak nisu smatrani mudrima, kao što to nisu mislili ni za one koji su odlazili u crkvu u vrijeme kada je to moglo značiti gubitak posla i druge nedaje, sve je to bila ludost za ovaj svijet, ali je to mudrost u Božjim očima, naglasio je propovjednik. Mons. Grbac se nadalje osvrnuo na pojam ljubavi prema bližnjemu, ustvrdivši kako je često mnogo lakše pokazati ljubav i brigu za nekoga daleko, nad čijom se nesrećom lako sažalimo, pa i pošaljemo nekakvu pomoć. Mnogo je teže pokazati svoju kršćansku ljubav prema bližnjem kada su u pitanju naši ukućani, ljudi s kojima svakodnevno živimo, koji često nisu onakvi kakvi bismo mi željeli da budu. Mi smo pozvani svoju vjeru svjedočiti prije svega u svojoj kući. Mons. Grbac je također istaknuo suodgovornost svakoga od nas za svoga bližnjega, obvezu da ga s poštovanjem i ljubavlju ukorimo ukoliko grijesi. Spominjući starozavjetni zakon „oko za oko, Zub za Zub“, mons. Grbac naglasio je da ako želimo slijediti Krista i uzor svetaca, ne smijmo biti sredstvo kojim će se širiti зло. Isus poziva na taj radikalni iskorak kako bismo, ne vraćajući зло za зло, bili oni koji će svojim djelom i primjerom

zaustaviti širenje zla, poput Isusa koji je na križu molio za one koji su ga razapeli, poput bl. Miroslava Bulešića koji je, kao pravi Kristov učenik, odlučio da je njegova osveta oprost, zaključio je mons. Grbac.

Župni listić žminjske župe „Sv. Mihovil“

Na kraju misnoga slavlja župnik je istaknuo kako se ove godine napunilo 10 godina od početka izlaženja župnoga listića žminjske župe „Sv. Mihovil“. Zahvalio je svima koji su tijekom tih deset godina doprinijeli njegovoj realizaciji. Sadašnji su uređivači listića: Marta Božac, Diana Erman, Jasmina i Lucija Jelenić, Melisa Udovičić i Roberta Unukić. Kratko izlaganje o povijesti župnoga listića izrekla je jedna od najangažiranijih urednica, sada koordinatorica izdanja, vjeroučiteljica Nela Peteh. Župni listić, koji izlazi dvotjednim ritmom, od početka ostvaruju višečlane ekipe. Koordinatorica je na kraju pozvala nove zainteresirane da se uključe u realizaciju listića. Župnik je, uz zahvalu svima koji su u bilo kojem periodu sudjelovali u realizaciji listića, sadašnjim suradnicima uručio prigodne darove. Na završetku je održan ofer, čašćenje moći sv. Foške i opchod oko glavnoga oltara, pri čemu su svi dobili primjerak župnoga listića, kojem je za ovu prigodu dodan i prigodan podlistak s izborom značajnijih događaja u župi u proteklih deset godina o kojima se pisalo u župnome listiću.(G.K.)

KRATKOVIDNA HRVATSKA MANJINSKA POLITIKA

Zadnjih je nekoliko godina u većini europskih država postalo sasvim jasno kako su njihove razne veoma liberalne politike prema manjinama i njihovim različitim pravima, uobličenim u pojmu multikulturalizam, doživjele neuspjeh jer se te razne etničke, kulturne i vjerske manjine nisu u dovoljnoj mjeri integrirale i postale homogen društveni supstrat, već su se autonomno razvijale, nerijetko izgrađujući «rušilački» potencijal u odnosu na sve zatečene društvene, socijalne i političke vrijednosti i običaje. Iz takvog se stanja, kako se vidi, nalazi izlaz u redefiniranju tih politika prema manjinama, odbacujući lijeve političke fraze oko tih pitanja i jačajući, u desnici, vlastite nacionalne identitete i vrijednosti.

Gradnja Hrvatske treba biti manjinski prioritet

Nije teško zamjetiti kako se u Hrvatskoj, kad na vlast dolaze desno-centrističke stranke, saborski zastupnici nacionalnih manjina, poglavito srpske i talijanske, redovito i odmah aktiviraju u Saboru i javnosti iznoseći svoje strepnje glede «moguće ugroze» njihovih manjinskih prava, kao i licitirajući s raznim dodatnim zahtjevima za proširenje tih «prava». Kako objasniti takvo ponašanje? U suštinu tog političkog i proračunatog «modusa operandi» veoma je lako prodrijeti. Oni nastoje aktivnim, ponajviše bezrazložnim, «pritiskom» na novu vlast preduhitriti svaku moguću raspravu oko, na sličan način, ranije polučenih dodatnih prava te od «preplašene i nekonsolidirane nove vlasti» ostvariti dodatne kolektivne privilegije i osobno-grupne koristi. U tome su, barem dosada, imali jako mnogo uspjeha što se zorno vidi na primjeru naše županije gdje se talijanizacija, ne samo toponima već i sveukupnog javnog nazivlja, kao i društveno-kulturalnih i političko-upravnih sadržaja

i funkcija, penje prema modelu unutarnje, dvojezične i multikulturalne, identitetske federalizacije Istre. Govoreći o ovoj temi i ovom procesu, ne smije se izgubiti izvida da se većina tih «dodatnih prava», pod zaštitom pozitivne diskriminacije, ostvaruje uz istovremeno «tiskanje» i «ograničavanje» društvenog konteksta za normalni i jednakopravni razvoj hrvatske, etnički većinske, a suverenitetski jedine, ustavne nacionalne i političke zajednice. Manjine se, žele li održiv razvoj, trebaju prije svega boriti za izgradnju vlastite države, njezino jačanje i za stabilnost, pa tek u okviru toga lagodno uživati u svojim posebnostima.

Kakve prioritete vidi i traži zastupnik Radin

Pokušajmo sada razumjeti pravu namjeru nedavnoga nastupa u Hrvatskom saboru zastupnika F. Radina, koji je premijera upitao: „Kad će se u Policijskoj upravi Pule uvesti posebni šalter (i red) za pripadnike talijanske manjine?“ Premijer, vjerojatno zatečen ovakvim pitanjem, odgovorio je nešto neodređeno. Nije se ulovio na bačenu udicu i očekivan udovoljavajući odgovor. Jer suština pitanja nalazi se u «nerazumnoj» namjeri zastupnika da možda «u gužvi» postigne pozitivan odgovor i ostvari još jedno «nepotrebno» i samosegregirajuće pravo za pripadnike svoje talijanske manjine, a poniženje za nas ostale. Možete li zamisliti da se zaista krene u realizaciju te namjere? Da i na policiji postoji jedan red za nas, a drugi za Talijane, da i na sudu, gruntovnici, katastru, pošti, postoje razdvojeni uredi, sudci i službenici? Zastupnik Radin sigurno to želi. Jer on je, ne tako davno, tražio i da se u novoj bolnici u Puli formira poseban odjel za pripadnike njegove zajednice, kao i zaseban dom za starije i nemoćne osobe. On godinama traži, a zastupnik je svoje manjine neprekidno od 1992. godine, dvostruko pravo

glasala za svoje, pa bi uz glas za njega, svaki pripadnik imao mogućnost ubaciti drugi listić za lokalnu stranku. Kako to ide, pokazuje svojim osobnim primjerom jer je u više navrata svoju nezavisnu poziciju u Klubu manjina nadograđivao djelovanjem u Klubu IDS-a. U Zagrebu je bio neovisan, a istovremenu u Puli ili Pazinu stranački opredijeljen. Valja se, u kontekstu prepoznavanja njegova političkoga lika i djela, prisjetiti njegovih tekstova i stavova u svezi s odnosom prema *Krasnoj zemlji*, istarskoj svečanoj pjesmi. U ovom današnjem izvornom obliku njemu je neprihvatljiva, neizgovorljiva i nepoštivana. Jer, što mu smeta? *Dome roda hrvatskog!*

Sve to, i još više od toga, može se čuti od zastupnika koji je s čak 1676 glasova ušao kao zastupnik u Hrvatski sabor, mogao je i sa samo jednim da nije bilo suparnika, dok su drugi istarski zastupnici trebali deset puta više glasova za svoj zastupnički mandat. Tko je i tu diskriminiran? Ne vidi se, nažalost, ni kod ostalih «istarskih» zastupnika političke smjelosti, mudrosti i poštenja da se javno suprotstave ovakvim raznim diskriminirajućim zahtjevima. Jer oni to u suštini jesu. Zamislite što bi samo značila potpuna primjena dvojezičnosti u svim javnim službama. Kolika je to diskriminacija, a ona i jest na djelu, za mnoge hrvatske državljanе koji se zbog uvjetovanog poznавanja talijanskog jezika ne mogu natjecati za razne javne službe u Istri. U Hrvatskoj je službeni jezik hrvatski i njegovo je poznавanje dovoljan uvjet za svaku službu i posao u Hrvatskoj. Tako je u svim demokratskim državama. Kao što je i obveza manjina da nauče i da se koriste službenim jezikom u svim javnim poslovima i na svim javnim mjestima. Oni većinom i sami tako misle i tako se ponašaju, ali njihovi politički predstavnici mute bistru vodu!

Hrvati u Italiji raduju se dvojici hrvatskih velikana u Milanu

Nakon gotovo triju desetljeća čekanja, Meštrovićevo skulptura Josipa Ruđera Boškovića od 13. veljače 2017. krasiti grad Milano.

Snježana Hefti, predsjednica Hrvatske zajednice u Milanu i Lombardiji, izjavljuje: „Hrvati u Italiji raduju se danas što je 13. veljače ove godine (2017.) ispred milanske zvjezdarnice u gradskom parku Indro Montanelli otkriven spomenik hrvatskomu velikanu i jednom od posljednjih “univerzalnih umova” europske tradicije Josipu Ruđeru Boškoviću. Kiparski je to rad drugoga glasovitog Hrvata, Ivana Meštrovića. Postavljanje takva spomenika imalo je brojne prepreke i negodovanja, kako s talijanske strane (esuli), tako i jugoslavenske (Srbi), a što je sada ostalo samo dio manje važne prošlosti.“

Hrvatska, kao zemlja od četiriju milijuna stanovnika, po površini i broju stanovnika pripada u skupinu malih država, čak i kad joj pribrojimo isti broj iseljenog stanovništva. No, postoji jedna zanimljivost kojoj se znanstvenici već čude: ta mala zemlja ima izrazito velik broj talentiranih i kreativnih pojedinača, kako u prošlosti, tako u sadašnjosti, gotovo na svim područjima stvaralaštva. Može ispasti kao samohvala, ali treba samo malo zaviriti u povijest i sadašnjost i otkrit ćemo vrhunske znanstvenike, izumitelje, istraživače, književnike, kneževe, kraljeve, vojskovođe, svetce, slikare, glazbenike, sportaše, kako u domovini Hrvatskoj, tako i izvan nje. Nažalost, ispada kao da najmanje poznajemo, a još manje cijenimo, sami sebe i svoje vrhunske sunarodnjake. Počnimo s Ruđerom Boškovićem, pa Ivanom Vučetićem, Ivanom Meštrovićem, Davrom Pavunom ili Janicom Kostelić, i neka oproste još mnogi hrvatski velikani koje je nemoguće sve spomenuti ovom prilikom, a zasluzni su i naši. Tako nam je trebalo, zbog raznih zapreka, punih 30 godina lobiranja i čekanja da skulptura Josipa Ruđera Boškovića koju je izradio naš najveći kipar Ivan Meštrović, konačno ukraši grad

Milano i time predstavi hrvatsku kulturu u inozemstvu. I tu je hrvatsko iseljeništvo – Hrvatska zajednica u Milanu s predsjednicom Snježanom Hefti, odigralo važnu ulogu. Konačno je privredna kraj u jedna duga priča, od početne ideje do realizacije. Podsetimo, Josip Ruđer Bošković radio je i živio u Milenu gdje je, između ostalog, 1764. osnovao Astronomski opservatorij (Osservatorio astronomico di Brera), a u tome gradu je i umro te je pokopan u crkvi sv. Marije Podone.

Od ideje 1986. do realizacije 2017.

Inicijativa o postavljanju Meštrovićevo kipa Rudera Boškovića rođena je davne 1986. godine. Naime, nakon Meštrovićeve prvoga kipa Rudera Boškovića, drugi odljev spomenika napravljen je početkom devedesetih prošloga stoljeća na inicijativu kipareve kćeri Marice Meštrović, s namjerom da se postavi u Milenu, gradu u kojem je Ruđer Bošković umro 13. veljače 1787. Ali, dio Meštrovićevih nasljednika nije se slagao s tom odlukom, smatrajući da se time krši kipareva volja i darovnica te se odljev „našao“ u skladištu u blizini zagrebačke zračne luke. Odljev je u međuvremenu restauriran te su ga Mate i Rujana Meštrović darovali, ne tražeći nikakvu naknadu, a grad Zagreb obnovio je 2011. inicijativu za postavljanje spomenika. Kao što su postojali zagovornici u Milenu i Hrvatskoj za postavljanje takva

spomenika, postojali su i protivnici te ideje. Ozbiljni razlozi za tako dugo, tridesetogodišnje čekanje realizacije te ideje leži u tome, prema izjavi Snježane Hefti, što su se postavljanju spomenika protivili esuli (talijanski izgnanik, prognanik, stanovnici Istre, Kvarnera i Slovenskoga primorja talijanske narodnosti koji su nakon kapitulacije Italije i potpisa Pariškoga mirovnog sporazuma 1947. i Londonskoga sporazuma odselili u Italiju). Snježana Hefti, predsjednica Hrvatske zajednice u Milanu i Lombardiji izjavljuje: „Hrvati u Italiji raduju se danas što je 13. veljače ove godine (2017.) ispred milanske zvjezdarnice u gradskom parku Indro Montanelli, otkriven spomenik hrvatskomu velikanu i jednom od posljednjih “univerzalnih umova” europske tradicije Josipu Ruđeru Boškoviću. Kiparski je to rad drugoga glasovitog Hrvata, Ivana Meštrovića. Postavljanje takva spomenika imalo je brojne prepreke i negodovanja, kako s talijanske strane (esuli), tako i jugoslavenske (Srbi), a što je sada ostalo samo dio manje važne prošlosti.“ Sporno je bilo i kakav natpis staviti na spomen-ploču, kojim ga jezikom ispisati? Je li Ruggiero i Ruđer? Je li Giuseppe ili Josip? Ipak je trebalo naći kompromisna rješenja kako bi se zadovoljilo obje strane, i hrvatsku i talijansku, i kako bi se postigao željeni cilj. Velik veličanstven kip svakako će u parku zainteresirati mnoge prolaznike i izazvati znatiželju o kome se radi i odakle je taj velikan koji ne zaslužuje zaborav.

Događaj "par excellence" za Hrvate u Italiji

Ideja je ostvarena zajedničkim naporima Grada Zagreba gdje se posebno ističu zasluge i odlučnost gradonačelnika Milana Bandića, Ministarstva kulture te Hrvatske zajednice u Milanu, predvođenom marljivom promicateljicom hrvatske kulture, posebno književnosti, u Milanu i diljem Italije, gospođom Snježanom Hefti. Mnogi hrvatski i ta-

lijanski uglednici i cijeli diplomatski zbor Republike Hrvatske u Italiji (Rim, Vatikan, Trst i Milano) smatraju ovo događajem "par excellence" za Hrvate u Italiji, a i za cijelu Hrvatsku jer će se Europu ponovno podsjetiti na hrvatsku kulturu i znanost. Uz gospodu Hefti, zadovoljstvo tom činjenicom izrazili su i pomoćnica ministricе kulture Ivana Hraste Sočo, zagrebački gradonačelnik Milan Bandić, bivši ministar

kulture Zlatan Hasanbegović te Rujana i Mate Meštrović, snaha i sin Ivana Meštrovića, te gradonačelnik i pročelnik za kulturu Grada Milana. Tako su se u parku Indro Montanelli u samome središtu Milana, na radost i ponos svih Hrvata, posebno onih u Milanu i Italiji, „udružila“ dvojica hrvatskih velikana – matematičar, astronom, geodet, fizičar, filozof i isusovac Josip Ruđer Bošković i kipar Ivan Meštrović.

II. OBITELJ DEFAR U BOSANSKOM BRODU

Don Milorad DEFAR

„Lijepo je čuvati tajnu kraljeva, ali je slavno otkrivati djela Božja!“ (Tob. 12,7)

NAPOMENA: Zapis don Milorada Defara *USPOMENE IZ NEOBIČNOG MOZAIKA BOŽJE PROVIDNOSTI* dovršeni su i priređeni 1992. godine u Zagrebu, u godini međunarodnog priznanja Republike Hrvatske. Jednu presliku teksta – po izričitoj želji gospodina Hrvoja Defara, brata don Milorada – proslijedila mi je prije nekoliko godina gospođa Marija Banko, pjesnikinja iz Tinjana (Jakovici). Gospodina Hrvoja Defara obavijestih o ideji da se fragmenti zapisa *USPOMENA njegova brata svećenika objavljuju u „Ladonji“*. (Tomislav Milohanić)

U novoj sredini

Dolazak obitelji Defar u Bosanski Brod nije ostao nezapažen. Kupovinom razmjerno velika posjeda s desetak krava i nekoliko konja, moj je nono, od tada Ivan Defar, ušao u društvo viđenijih građana. Barba Janko postaje poštanskim službenikom, a moga tatu primaju u knjigovodstvo rafinerije američke tvrtke „Standard Oil Company“. Za obradu zemlje do svoje se smrti brinuo nono, a zatim se za tehničko-izvršnu stranu i radnu snagu brine moj tata, dok finansijsko poslovanje vodi barba Janko. Preuzimanjem ekonomije prihvaćena je obveza opskrbe mljekom dvadesetak uglednijih obitelji. Za nonićeva života to su radili njegovi vjerni sluge – „hlapci“, koji su iz Tinjana došli za njim, ali su se ipak vratili jer Bosna nije Istra pa su se teško snalazili. Kasnije su umjesto njih uzimali napoličare, koji su isto tako odlazili kad bi im zaslužena polovica postala dovoljna za daljnji samostalan život. U Bosanskom Brodu moj se tata aktivno uključuje u društvenu djelatnost i počinje sudjelovati u Hrvatskom pjevačkom društvu „Martić“. Povezuje se sa župnikom i samostanom časnih sestara Sv. Križa te za veće blagdane i svečanosti sve češće uveličava liturgijske obrede i prigodne priredbe. Već 1930. g. postaje zborovođom, a zatim i predsjednikom HPD „Martić“. Intenzivno se bavi skladanjem i dirigiranjem, skladajući više prigodnih crkvenih i svjetovnih skladbi. Prilikom dolaska, obitelj Defar u Bosanskom Brodu zatekla je časnog stari-

nu preč. Stjepana Ezgetu koji me krstio i kojemu sam od svoje šeste godine počeо ministirati. Bio je župnikom, dekanom i prisjednikom Duhovnog stola vrhbosanskoga. Za njegova župnikovanja trebao je biti dovršen novi župni stan, koji je gradio tada poznati građevinski poduzetnik iz Slavonskoga Broda inženjer Đuro Gasler. Po završetku novoga župnoga stana, a odmah iza I. rata, župnik je doveo časne sestre Sv. Križa iz Đakova. Značajno im je pomagao u izgradnji samostana, u kojem su otvorile osnovnu školu, onda zvanu „Kloster“, za razliku od državne, koja se nazivala „osnovnom“. Časne su sestre istovremeno otvorile i dječje „zabavište“, nazvano prema njemačkomu nazivu.

Djetinjstvo u Brodu

U obitelji Ante i Marije Defar rodio se na Svićećnicu 1924., za ljute zime, drugi sin. Od snijega i hladnoće kumovi iz Slavonskoga Broda nisu mogli doći, pa sam kršten tek petnaesti dan. Zašto mi na krštenju podijeliše neobično i pravo crnogorsko ime Milorad, otkrit će se tek desetljećima kasnije.

Pošast šarlaha zimi 1929. g. zahvatila je i djecu iz naših obitelji. Prvi se razbolješe stričevi dječaci Ljubomir i Mladen, u petoj i trećoj godini života. Kako tada još nije bilo antibiotika, uz suradnju časne sestre Klotilde i bosanskobrodskoga liječnika dr. Haasa, časnog starine Židova, pravovremenom izolacijom ostadosmo pošteđeni stričeva kći Slavica, moj stariji brat Slavko i ja. Ljubomir i Mladen, pak, bijahu pozvani u društvo andela Božjih. Što se tiče odgojnoga sustava u mojoj obitelji, moj je tata bio čovjek reda i discipline pa je to nastojao usaditi i svojoj djeci. U tome je najmanje uspio kod Slavka, a najviše kod najmlađega Hrvoja, dok sam ja nekako u sredini. Kod sestara je isti raspored, dok je Duša radišna, uredna, hitra, Vera je, po naravi, njezina suprotnost. Mama je, uglavnom, nastojala držati red, ali samo jer je to zahtijevao tata i onoliko koliko je tražio tata. Zato je rjeđe koristila sankcije. Povjerenje u Božju dobrotu i zadivljujuća vjera mojih roditelja zasluzili bi da ih se posebno obradi. Svakidašnji njihov primjer autentične pobožnosti, tatinu šetnju po sobi u molitvi, dok smo uvečer lijegali ili izjutra još spavalii, idilična je, ali istinska, duboka i divna uspomena. Do svoje smrti i tata i mama bili su ljudi molitve, nevjerojatna

predanja vjeri i Božjoj providnosti i primjereni suradnici neobična plana, koji se, kao u nekom filmu režiranom s određenim ciljem, odvija kroz čistine i bespuća mirnodopskih i ratnih prilika i neprilika. Sretno djetinjstvo, svakako, posebna je milost Božja, koja je moguća samo uz roditelje kojima su djeca doista dar Božji, za koje su odgovorni, a koje treba za Boga odgojiti i pripraviti za dostojan život. Za te se uvjete već unaprijed pobrinula Božja providnost i s tatine i s mamine strane.

Č. s. Andelka Telar uspješno je krotila dječje nestasluke

Oba su mi djeda bila praktični kršćani i radišni domaćini, a obje bake vrijedne i pobožne majke i domaćice, majke sirotinje i strpljive u bolesti i starosti do kraja života. Bez njihova udjela, vjerujem, ne bih mogao učiniti ni približno koliko sam učinio. A kad dijete takvih roditelja ima milost da od malih nogu ima i izvrsne učiteljice i odgojiteljice iz Družbe časnih sestara Sv. Križa, onda nikakvo čudo što se Božja providnost poslužila svim onim slučajnostima koje mi nisu dopustile stići u Malo travničko sjemenište. Svakako bi ovaj mozaik bio nepotpun kad ne bih naveo i one „kameničice“ humoru, kojih je od malih nogu u mom životu bilo napretek. Tako sam, kao dijete, bio nepoželjnim svjedočkom tajnih razgovora ili pothvata jer bih „na lakat progovorio“, dakako, redovito tamo gdje ne treba. Tu je moju slabost najuspješnije liječila moja nezaboravna učiteljica u I. i II. razredu Kloster-a časna sestra Andelka Telar. Bila je odličan dječji psiholog, pa je nije bilo moguće prevariti. Čitala je u očima svojih đaka istinu kao iz otvorene knjige. Uspješno je krotila dječje nestasluke, a roditelji su joj svi odreda bili zahvalni. Bilo je dovoljno priprijetiti da će se ići na razgovor sestri Andelki! Odgojila je generacije dobrih kršćana, očeva i majki, za što joj samo добри Bog može biti plaća. Uz mog je tatu smatram najzaslužnijom osobom, koja mi je u važnom razdoblju pomogla u svećeničkom zvanju.

Nezgoda s Misalom

Kako je moj stariji brat Slavko već bio ministrant, dok sam ja pohađao *zabavište*, a bio sam hitriji za ustajanje, to sam započeo svoju ministrantsku „karijeru“ već u proljeće 1930. godine. Ministiranje, pak, po tridentskom obredu, koji je važio do

II. vatikanskog koncila, bilo je mnogo komplikiranije, ne samo zbog latinskog jezika nego i zbog drugih okolnosti: mjesto i položaj oltara, kretanje svećenika i ministranata, a da se o sudjelovanju vjernika i ne govori. Najteže je za ministranta bilo naučiti pristupne molitve, koje neki nisu nikada naučili, a drugi su izgovarali svašta. S druge pak strane, za mališane je najveći problem bio prenošenje misala, koji je zbog svoje glomaznosti rijetko kada bio lakši od 5 kg. Obično su tu službu obavljali malo odrasliji i jači. Kako sam ja „sesri oberici“ Elekti dosađivao da me pusti barem jedanput, ona mi se smiluje i dopusti mi, pogotovo što moj brat nije došao. Obukla me lijepo i ja hrabro krenuh pred prečasnim župnikom. Sestra Elekta prati svaki moj korak iz sakristije i umjesto mene odgovara, a ja u oblacima. Kod prenošenja, nakon što sam se sretno spustio i s knjigom pokleknuo, krenuh sretan zbog uspjeha, zaboraviv suknju i u času se nadoh ispružen, a crkva zaori od treska. Na moju nesreću, nije bilo debela tepila, pa se sve 4 nožice od drvenog stalca misala polomiše, a i moji su prsti dobili svoje. Bio je to moj prvi pad pred oltarom, ali i posljednji koliko se sjećam. Moj se prečasni župnik Ezgeta samo blago nasmiješio te pomažući mi, podigne misal i tiho reče: „Eto, eto, nisi ti još za te knjige!“

U to su doba u školi prolazne ocjene bile prve tri, a neprolazne dvije: odličan, vrlodobar i dobar te slab i rđav. U pet različitih boja tiskane su te svjetlodžbice, koje su bile nešto manje od polovice formata A4. Kako je sve više djece grunulo u školu časnih sestara Sv. Križa, to je prvotna zgrada postala pretjesna za toliku djecu, a i za sve veći broj sestara. Zato će već sestra Elekta započeti, a njena nasljednica sestra Andelija završiti, dva krila dvokatne zgrade samostana i ženske domaćinske i stručne škole. Bilo je to zlatno doba i vrhunac Župe sv. Ilike u Bosanskom Brodu. Ostalo je u sjećanju kao bljesak zvijezde koja poleti i ugasne... Stigao je tako i dugo se pamtio 9. listopada 1934. godine kad su sutradan osvanele crne zastave i naoružani žandari pred poštom, željezničkom postajom i pred svim državnim ustanovama i uredima jer u Marseilleu ubiše srpskoga kralja Aleksandra. Najveći svjetski lažovi pripisaše mu da je izdišući rekao: „Čuvajte mi Jugoslaviju!“ Nazvavaše ga čak oslobođiteljem; bit će po tome što je sve osim Srba oslobođio od slobode.

Najava: Predavanja za župne animatore

Iove godine s početkom Korizme nastavljamo ciklus predavanja i susreta u Pazinskom kolegiju za sve župne animatore koji to već jesu u svojim župama ili za one koji bi to htjeli postati. Velika je blagodat imati u župi suradnike koji će zajedno sa svećenicima raditi na širenju Kraljevstva Božjega. Svaka, pa i najmanja, pomoć od koga god ona dođe, dobro je došla. Svi smo kao kršćani pozvani izgrađivati svoju župu kao njezini članovi. Kao što je u obitelji važan svaki član i na njega se računa, tako treba biti i u župi koja predstavlja veliku obitelj.

Predavanja za župne animatore

4. ožujka 2017. - (Prvi dio) zajedno sa školskim vjeroučiteljima.

Apostolska administratura u Pazinu i ujedinjenje Istarske Crkve

Predavač: mr. Maksimiljan Buždon iz Pule.

11. ožujka 2017. - **Blaženi Miroslav Bulešić kao župnik i dušobrižnik**

- Predavač: mr. Ilija Jakovljević iz Fažane.

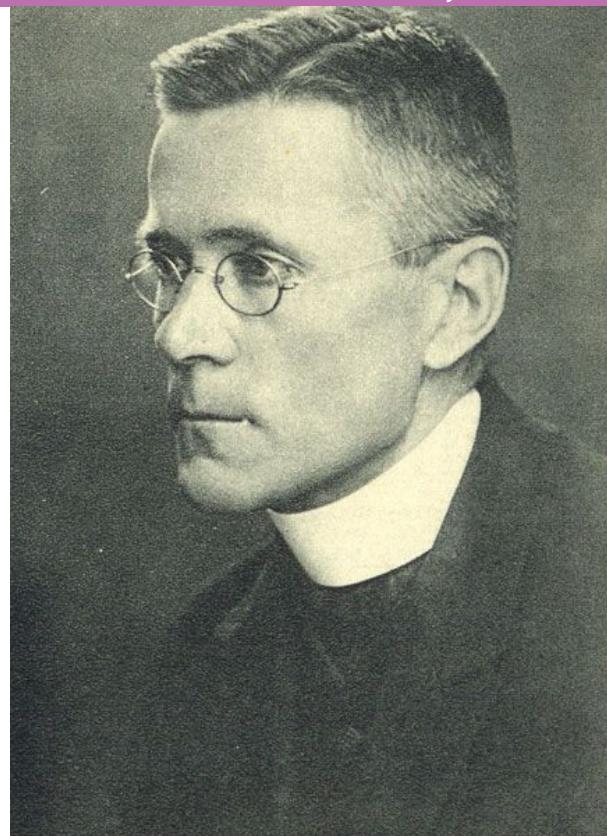
25. ožujka 2017. - **Duhovni život prvih kršćana**

- Predavač: vlč. Luka Pranjić iz Novigrada

Susreti započinju u 9,30
U Pazinskom kolegiju

Hrvatski istarski preporoditelji

Jožef Srebrnič / Josip Srebrnić (II. dio)

Srebrnić je snažno pomagao razvoj katoličkih udruženja, koja su se s vremenom, uslijed zaoštrenih odnosa u Kr. SHS/ Jugoslaviji između hrvatskih političara i onih okupljenih u Beogradu, pretvarala i u organizacije s oštire naglašenim hrvatskim nacionalnim obilježjem poput, primjerice, Hrvatskoga orlovskega saveza. Biskup je rado pomagao orlovske dane i tečajeve, dok je vladajući državni kraljevski sustav forsirao djelatnost svojih udruženja, pa je neka protivnička uspjejavao pretvoriti u svoja društva, primjerice, gimnastički „Hrvatski sokol“ u „Jugoslavenski sokol“, s kojim su u sukob dolazila hrvatski usmjerena udruženja.

Ste godine kad je nastupilo Srebrnićevo biskupsko imenovanje, u Ljubljani ga je posvetio tamošnji biskup Jeglić. Pred Božić je u Krku dr. Srebrnić preuzeo upravu svoje biskupije i time je za Krčku biskupiju postao Srebrnić, kako se sam počeo potpisivati. Odmah po dolasku na novu dužnost stekao je osobito poštovanje među vjernicima. Naime, umjesto uobičajenoga uvodnoga svečanog biskupskog ručka u obzir je uzeo teško poratno stanje, pa je ugostio samo siromašne i bolesnike. Veću je pozornost pridavao duhovnomu, ali i nacionalnom dobru svojih vjernika, stoga je osobito bio aktivan u apostolsko-m djetelovanju, a donekle i u političkom djetelovanju. O tome svjedoče i neki njegovi

potezi na novoj dužnosti. Primjerice, veoma se snažno angažirao u praktičnom jačanju euharistijskoga života. Upravo je Srebrnić glavni pokretač euharistijskoga pokreta, i to ne samo u svojoj dijecezi nego i u Kr. Jugoslaviji te je i glavni voditelj tih akcija. U svim većim naseljima Krčke biskupije održao je više euharistijskih skupova i kongresa, od kojih je najznačajniji i najmasovniji bio onaj priređen u gradu Krku 1938. godine. Ondje se tada okupilo nekoliko biskupa, mnoštvo svećenika i vjernika s otoka Raba i Paga, iz Senja, Sušaka i drugih središta na kopnu. Godine 1928. Srebrnić je postao predsjednikom Stalnoga odbora za euharistijske kongrese u Kraljevini SHS. Sudjelovao je u organizaciji više takvih kongresa te o njima objavio niz članaka i brošura, a 1937. g. objavio je knjižicu podrobnoga sadržaja, s uputama kako uspješno organizirati euharistijski kongres. Priredio je ukupno četiri jugoslavenska euharistijska kongresa, i to 1930. g. u Zagrebu, 1932. u Sarajevu, 1935. u Ljubljani i 1937. u Dubrovniku. Uz to, 1937. g. organizirao je sudjelovanje katolika na međunarodnom euharistijskom kongresu u Budimpešti i Münchenu.

Hrvatski orlovski savez

Nastavio je i Mahnićeve akcije u svezi s održavanjem biskupijskih sinoda. Tako je Treća sinoda u Krku održana u lipnju 1928. godine, i to povodom 100. obljetnice prestanka djetelovanja Osorske i Rapske biskupije te njihova uključenja u Krčku biskupiju. Sinoda je trebala dati odgovore na niz pitanja, među kojima su organizacijski problemi, nedostatak svećenika, itd., a trebala se suočiti i s turbulentnim

teškim političkim, gospodarskim i socijalnim tegobama. Srebrnić je priredivao i tzv. Papinske dane i gotovo je odmah reagirao na poticaj pape Pija XI., koji je 1922. g. tražio da se katolički svijet u novim prilikama organizira na nov način, u okviru posebne katoličke akcije. To je značilo i potvrdu Mahnićeve djelatnosti. Srebrnić je snažno pomagao razvoj katoličkih udruženja, koja su se s vremenom, uslijed zaoštrenih odnosa u Kr. SHS/Jugoslaviji između hrvatskih političara i onih okupljenih u Beogradu, pretvarala i u organizacije s oštire naglašenim hrvatskim nacionalnim obilježjem poput, primjerice, Hrvatskoga orlovskega saveza. Biskup je rado pomagao orlovske dane i tečajeve, dok je vladajući državni kraljevski sustav forsirao djelatnost svojih udruženja, pa je neka protivnička uspjejavao pretvoriti u svoja društva, primjerice, gimnastički „Hrvatski sokol“ u „Jugoslavenski sokol“, s kojim su u sukob dolazila hrvatski usmjerena udruženja. Postupno je i Katolička Crkva na Krku dolazila u sukob sa „Sokolima“. Kako navodi Srebrnić, „Na otoku Krku priredjuju sokolska društva svoje đurđevske uranke ne na koji radni dan, nego samo na nedjelju ili blagdan, premda je to narodu na očitu sablazan, a sablazan je tim veća, što na sv. misu mnogi ne će da idu, premda im se pruža prilika. (...). Značajno je, da se – barem na Krku – nalaže učenicima i učenicama, da imaju učestvovati kod tih uranaka, premda su uranci isključivo sokolska stvar.“ Zbog sukoba sa „Sokolima“ Srebrnić je dospio pred sud u Krku. Uvođenjem diktature Karadorđevića 1929. g. zabranjen je rad svih udruženja, osim onih s jugounitarističkim sadržajem, pa je tako režim obustavio i djetelovanje „Orlova“.

No, Srebrnić je 1930. g. preporučio osnivanje „Križara“, kao dijela katoličke akcije. Tako su u Krčkoj biskupiji priređivani križarski dani, a na njima je sudjelovao i sam Biskup.

Protiv jugounitarizma i velikosrpstva

U političkim promišljanjima stalno je bio protiv jugounitarizma i velikosrpstva te protiv njihova stalnoga širenja i jačanja, a na strani slobodnoga razvijanja i iskazivanja hrvatskoga nacionalnog osjećaja, a s time u svezi i zaštite sve ugroženijih hrvatskih gospodarskih, kulturnih i drugih prava. Tako je na petomajskim izborima za Narodnu skupštinu 1935. g. aktivno sudjelovao na strani udružene opozicije na čelu s čelnikom Hrvatske seljačke stranke dr. Vlatkom Mačekom. Izbori su završili u korist državnoga jugounitarističkog režima, ali uz znatne manipulacije, pa je bilo prosvjeda i u više mjesta Krčke biskupije. Pojavom komunističkoga pokreta, u Katoličkoj Crkvi sve se angažiranje pristupa protiv pojave komunističke ideologije. Tako je zagrebački nadbiskup dr. A. Stepinac zamolio bana dr. Marka Kostrenića da „*sprječi širenje komunizma*“, a o tome je Kostrenić obavijestio Srebrnića. Naravno, o tome je bilo riječi i u korespondenciji Srebrnića i Stepinca u travnju 1935. godine. U svojem odnosu prema bezbožnome komunizmu Srebrnić se držao i papine enciklike *Quadragesimo anno* iz 1931. godine, kojom je ta ideologija odbačena, kao i enciklike *Divini redemptoris* kojom je papa osudio komunizam i svaku suradnju katolika u komunističkom pokretu ili s tom ideologijom. Valja istaći da je od svojega dolaska na biskupsku dužnost, Srebrnić nastojao sačuvati postojeći i pribaviti novi školovani svećenički pomladak, pa je mladiće slao na školovanje u Split, Zagreb i Ljubljano. Glede odgoja i obrazovanja mladih polako je započeo slijediti svojega časnoga prethodnika Mahnića. Svoja je stajališta, koja su ponekad znala biti i veoma oštro intonirana, izražavao u propovijedima i poslanicama vjernicima svoje biskupije, ali i širemu pučanstvu u nizu objavljenih napisa, od kojih su neki, primjerice, brošure *Fiat Lux* i *Tyršev duh* bile zapljenjivane te se kažnjavalо osobe koje su ih nabavljale i čitale. (nastavlja se..)

PONOVLJEN FENOMEN SVETE FOŠKE

Unedjelju, 19. veljače održano je tradicionalno hodočašće k Svetoj Foški u Batvačima kraj Vodnjana. Prema statistici vatrogasaca oko 1400 hodočasnika stiglo je s oko 600 automobila i nešto pješice. Ispovjediti se uspjelo je njih pedesetak, a pričestilo ih se oko 400. Misu je na otvorenom predvodio župnik Marijan Jelenić, uz sudjelovanje vlč. Josipa Zovića i tri bogoslova. Propovjednik je iskoristio 100. obljetnicu ukazanja Majke Božje u Fatimi. Govorio je o čovjeku stvorenom za vječni život. Čemu onda tugovanje i žalost? O ljepoti vječnog života posvjedočila je Majka Božja svojom ljepotom, ali i o paklu koji je pokazala djeci. Fatimska je Gospa pozvala svijet na obraćenje, naslijedovanje Isusa Krista moljenjem Krunice i Posvetu Njenom Prečistom Srcu. Za skeptike, ukazanje je posvjedočio „ples Sunca“ koji je vidjelo 13. listopada 100 tisuća ljudi. Za proslavu blagdana svete Foške bijela je cesta posuta strugotinom asfalta. Nakon blagoslova nabožnih predmeta i automobila, predstavljeno je drugo izdanje romansiranog životopisa svete Foške autora Marijana Jelenića „Krvavi prozor“. Župnik je u znak zahvalnosti životopis poklonio najzaslužnijima za organizaciju hodočašća. Stotine su hodočasnika poljubile relikvije svete Foške. Uspješno je ponovljen fenomen masovnog hodočašća. (vlč. Marijan Jelenić)

IZLAGANJE RELIKVIJA U VODNJANU

UVodnjanu je prvi u pet sarokofaga izloženo 786 relikvija 25-ero svetaca. Relikvije je 1510. bila u dva zasebna oltara u crkvi svetog Lovre položila benediktinska opatica Maria Lando. Nakon gotovo 200 godina relikvije su digitalno i na CT-u snimane, antropološki proučene, položene u staklene čaše i čekaju na daljnja znanstvena proučavanja. Potječu iz vremenskog razdoblja od 1500 godina i iz područja Rimskoga Carstva. Položene su na police ukupne dužine 25 m. Župnik je Marijan Jelenić u njihovo uređenje utrošio oko 600 sati rada. Do iznalaženja pravoga mjesto, nalaze se u svetištu župne crkve u Vodnjanu. (dj)

Katolička Crkva u Istri u vrijeme fašističkog i komunističkog totalitarizma (1920. – 1990.) – Progoni i stradanja

XVI. Zabrana *Istarske Danice* za 1972. godinu

Katolička Crkva u Istri te njezine upravljačko-kleričke i laičke strukture pozorno su i s neskrivenim simpatijama pratile otvaranje Crkve prema suvremenome svijetu na Drugome vatikanskom koncilu, kao i određene naznake demokratizacije jugoslavenskoga društva nakon 1966. godine. U obama procesima vidjele su priliku za jaču prisutnost Crkve na istarskoj javnoj sceni, a kada su događaji u okviru hrvatskoga proljeća počeli širiti prostor slobode i isticati zahtjev za većom samostalnošću Hrvatske unutar jugoslavenske federacije, mnogi su se crkveni ljudi smatrali pozvanima na davanje svojega doprinosa jačanju hrvatskoga identiteta u Istri. Pritom su kao baštinici kolektivne memorije o ulozi hrvatskoga dijela Crkve u obrani hrvatskoga identiteta u Istri u 19. i prvoj polovici 20. st. bili daleko od napasti zatvaranja pred novim društvenim i nacionalnim izazovima. Na suzdržan odnos Crkve u Istri prema zbivanjima u Hrvatskome proljeću 1971. utjecat će i negativno iskustvo u suradnji s komunističkom vlašću kada je ta vlast nakon početnoga uvažavanja i određene dobrohotnosti prema Crkvi sve više pribjegavala sustavu represije. Jedinu javnu institucionalnu podršku predstavljalo je osobno uključivanje biskupa Nežića i njegov poziv vjernicima za pomoć pri izgradnji tunela kroz Učku. Zagrebačka studentska skupina, kao i skupine mladih po istarskim župama, ostale su na strogo vjerskome polju, izbjegavajući izravno uključivanje u društvene akcije. Zabrana *Istarske Danice* za 1972. više je bila posljedicom potrebe dokazivanja budnosti lokalnih političkih moćnika, koji su i u Istri otkrili „unutrašnjeg neprijatelja“ u prebuđenim kleronacionalističkim snagama.

Na optuženičkoj klupi

Pučki kalendar *Istarska Danica*, koji je bio popularan među istarskim Hrvatima još u međuratnome vremenu, iz nepoznatih razloga prestao izlaziti 1953. U okolnostima traženja intenzivnije prisutnosti istarskih crkvenih i društvenih tema kao priloga hrvatskomu zajedništvu u njegovoj regionalnoj različitosti, zagrebačka skupina istarskih studenata na čelu s Antunom

Hekom – koristeći se logistikom izdavačke kuće Kršćanska sadašnjost i njezina ravnatelja Josipa Turčinovića – krajem 1971. izdala je *Istarsku Danicu* za 1972. Već je 14. siječnja 1972. Okružno javno tužiteljstvo u Puli donijelo rješenje o zabrani širenja kalendara *Istarska Danica* 1972., čijim su izdavačima bili Kršćanska sadašnjost iz Zagreba i Istarsko književno društvo (IKD) sv. Ćirila i Metoda u Pazinu. Razlogom zbrane bili su članci „Istra i Hrvatska jedno su“ autora Ive Frangeša i „Mladi u Crkvi“ iz pera Marija Sošića, pod pseudonomom Mas. Poštujući odluku Javnoga tužiteljstva, Božo Milanović je kao predsjednik IKD-a već idućega dana poslao obavijesti župnim uredima da IKD-u što prije vrate dostavljene primjerke *Danice* kako bi ih mogao predati Službi unutarnjih poslova u Pazinu. No, budući da po župnim knjižnicama još i danas možemo susresti primjerke zabranjene *Danice*, očito je da se nisu svi župnici odazvali pozivu mons. Milanovića. Na temelju podignute optužbe okružnoga javnog tužitelja u Puli Petra Radolovića, pred Okružnim je sudom u Puli 18. siječnja održana rasprava, kojoj su „po službenoj dužnosti“ nazočili: Petar Radolović, zastupnik optužbe, odvjetnik Zlatko Kuntarić, opunomoćenik Kršćanske sadašnjosti, te svećenici Ante Merlić i Marijan Pavletić kao opunomoćenici IKD-a sv. Ćirila i Metoda. Sudskim vijećem predsjedao je sudac Zvonimir Pajdaš, a biskup Nežić naznačio je raspravi *ex privata diligentia* („iz vlastite pobude“) kako bi imao uvid u zbivanja oko *Danice*. Nakon čitanja optužnice pravni zastupnik Kršćanske sadašnjosti Zlatko Kuntarić izjavio je kako Frangešov članak „Istra i Hrvatska jedno su“ nije prvi put objavljen u *Danici*, nego se radilo o govoru poznatoga književnog povjesničara, kritičara i esejista Ive Frangeša, koji je održao na svečanome zasjedanju Hrvatskoga sabora u lipnju 1971., na kojem se govorilo i o radovima na probijanju tunela kroz Učku. Budući da je riječ o govoru, koji je u integralnome obliku prenio pulski dnevnik *Glas Istre*, a u skraćenoj verziji i neki drugi jugoslavenski listovi, odvjetnik Zlatko Kuntarić smatrao je da bi javno tužiteljstvo već reagiralo kada bi tekst sadržavao vrij-

danje drugih nacija, odnosno kada bi isticao izrabljivanje Hrvatske u jugoslavenskoj federaciji. Zbog toga, prema Kuntarićevu mišljenju, u tekstu nije bilo ničega čime bi se negiralo bratstvo/jedinstvo i zajednička borba jugoslavenskih naroda, kao što se to navodilo u optužbi. Napokon, izdavači na čelu s predsjednikom IKD-a sv. Ćirila i Metoda Božom Milanovićem nikada ne bi dopustili da se takav sadržaj pojavi u njihovim izdanjima. Opunomoćenici IKD-a, svećenici Marijan Pavletić i Ante Merlić, dokazivali su da članak „Mladi u Crkvi“ zbog ekcesnoga ponašanja prema vjernicima u prošlosti nije predstavljao nikakvu optužbu na račun SKOJ-a, nego ukazivanje na krute ideološke podjele, koje su dovele do netolerancije i optužaba nekih skupina na račun vjernika. U poslijekoncilskome ozračju tolerancije i otvorenosti Crkve prema drugima i različitim namjera je članka, po mišljenju obrane, pozivanje vjernika na toleranciju i suradnju sa svim ljudima. Tako se, zahvaljujući izmišljenoj optužbi (taj izraz, jasno, nije bio upotrijebljen), edukativan članak pretvorio u neprijateljsku propagandu. Na temelju iznesene obrane obje su strane smatrале da bi sud trebao poništiti rješenje Javnoga tužiteljstva o zabrani *Istarske Danice* te ga proglašiti neosnovanim.

Odbačena obrana i potvrđena zabrana

Prilog obrani dvaju inkriminiranih članaka u *Danici* dao je i Božo Milanović kao predsjednik IKD-a. Na sudskoj je raspravi pročitana i njegova „apologija“ članaka. Osim što je Frangešov članak već bio objavljen, Milanović je smatrao kako on nije predstavljao osrvt na ondašnju situaciju u Istri, nego poniranje u daleke traumatske trenutke istarske prošlosti. Što se tiče sadašnjega trenutka i nedavne prošlosti, u članku se „s ponosom“ spominjala uloga raških rudara, proglaš ZAVNOH-a, Ulianikovi proleteri i tunel kroz Učku. „Sve je to rečeno u prilog i kao pohvala Saveza komunista.“ Drugi je članak, naslovljen „Mladi u Crkvi“, prema Milanoviću također bio afirmativan s obzirom na vlast jer se u njemu isticala „opća liberalizacija“ društva i potpisivanje

„Protokola“ između Sv. Stolice i SFRJ. Spominjanje društava koja su radila protiv Crkve nije predstavljalo nikakvu aluziju na SKOJ jer je bilo i drugih društvenih skupina koje su djelovale protiv Crkve. Zbog navedenih razloga, kao i zbog toga što se gotovo čitava naklada rasprodala, Milanović je zabranu *Danice* držao štetnim političkim činom.

Sud nije uvažio obranu optuženikâ. Zabranjeno je širenje *Istarske Danice* za 1972. U obrazloženju rješenja ponavlja se formulacije iz optužbe. Navedeno je kako se u Frangešovu članku jasno mogla prepoznati tvrdnja da je Hrvatska u Jugoslaviji bila izrabljivana i neslobodna, pa se time izravno napadalo bratstvo i jedinstvo naših naroda, kao i njihova zajednička borba, dok je za članak „Mladi u Crkvi“ rečeno da svojim aluzijama na protuyverski rad SKOJ-a uzneniruje građane, „(...) a posebno omladinu koja je pokazala prije rata, za vrijeme rata i poslije rata visoku svijest za bratstvo i jedinstvo među našim narodima i narodnostima.“ Protiv odluke Okružnoga suda u Puli žalbu je uime Kršćanske sadašnjosti i IKD-a sv. Ćirila i Metoda Vrhovnomu судu uložio njihov opunomoćenik, odvjetnik Zlatko Katunarić. Pisani je izjavu o suglasnosti sa žalbom sudu dostavio predsjednik IKD-a. Tako se na kraju u pravnu bitku za očuvanje *Istarske Danice* izravno uključio i sam Milanović. Na početku je u toj bitci sudjelovao posredno, preko svojih opunomoćenika, od kojih je jedan (Ante Merlić) bio i pravno obrazovan. Nije se radio ni o kakvome povlačenju ili promatranju stvari iz udobne zavjetrine, nego o uvjerenju da će to bolje odraditi mladi članovi. Vrhovni je sud djelomice uvažio žalbu, smatrajući je osnovanom u onome dijelu koji se odnosio na Frangešov članak. Sud je dekriminizirao taj članak, ali ne i onaj pod naslovom „Mladi i Crkva“, stoga je na snazi ostala zabrana širenja *Danice*. Tako je *Istarska Danica* 1972. napisljeku doživjela sudbinu sličnu raznim hrvatskim tiskovinama, zabranjenim tijekom 1972. Biskup Nežić u svojem se Dnevniku triput osvrnuo na događaje oko zabrane *Danice*. Prvi je put to učinio 14. siječnja 1972., prenoseći obavijest Radio Pule. Drugi je put spomenuo događaje oko zabrane u kasnijem osvrtu na sudsku raspravu Okružnoga suda u Puli od 18. siječnja, kojoj je nazičio kako bi imao „uvid u zbivanja“. U trećemu je osvrtu, na temelju AKSINA izvješća, prenio obavijest iz *Novoga lista* od 9. ožujka, prema kojoj se IKD sv. Ćirila i Metoda kao suizdavač ograđuje od inkriminiranih izraza u članku „Mladi u Crkvi“, uvjeravajući kako „taj neugodni događaj“ neće utjecati na ugled Društva, niti će poremetiti njegove dobre odnose s vlašću. Iako nije teško pretpostaviti što je mislio Nežić o argumentima zabrane i o pokajničkome stavu iz IKD-a, ipak bi bilo mnogo zanimljivije da je o tome ostavio pokoju zabilješku.

Pastoralni plan za ožujak i travanj Porečke i Puliske biskupije

Ožujak 2017.

4. Susret vjeroučitelja i župnih animatora u Pazinu
11. Susret za župne animatore u Pazinu
18. Biskupijsko hodočašće sv. Josipu u Karlovac i bl. Alojziju Stepincu u Zagreb
19. Korizmeno hodočašće u katedralu u Poreč
25. Susret za župne animatore u Pazinu
26. Korizmeno hodočašće u katedralu u Puli

Travanj 2017.

1. Križni put mlađih u Gračiću
2. Duhovna obnova za djelatnike Caritasa i Župnih Pastoralnih vijeća u Pazinu
13. Veliki četvrtak – Misa posvete ulja u Poreču
29. Susret mlađih u Vukovaru
30. Susret mlađih u Vukovaru

Biskupijsko hodočašće sv. Josipu i bl. Alojziju Stepincu

Subota 18 Ožujak 2017

Hodočašće sv. Josipu i bl. Alojziju Stepincu

Program:

06,00 sati	polazak autobusima iz središta dekanata
oko 10,00 sati	dolazak u Nacionalno svetište sv. Josipa u Karlovcu
10,30 sati	pobožnost sv. Josipu
11,00 sati	sv. Misa koju će predvoditi mons. Dražen Kutleša, biskup
12,00 – 13,30 sati	objed (ponijeti sa sobom; blizu svetišta nema trgovine! za svećenike ćemo organizirati zajednički objed)
13,30 sati	polazak iz Karlovca za Zagreb
14,30 sati	posjet zagrebačkoj katedrali i pobožnost bl. Alojziju Stepincu
15,30 – 17,30 sati	slobodno vrijeme
17,30 sati	polazak iz Zagreba
oko 21,30 sati	povratak na mjesto polazišta - u središte dekanata

Proslava bl. Mihaela Sopoćka

**PULA U srijedu, 15. veljače
2017. godine u Puli je svečano
proslavljen blagdan bl. Mihaela
Sopoćka, isповједника sv. Faustine
Kowalske, poljske redovnice
prema čijem je viđenju sv.
papa Ivan Pavao II. ustanovio
svetkovinu Božjega milosrđa.
Blaženi Mihael Sopoćko, poljski
svećenik, osnivač je Družbe
sestara Milosrdnog Isusa. Časti ga
se i kao Apostola Božjeg Milosrđa.
Ove se godine ujedno obilježava
i 70. obljetnica osnutka Družbe
sestara Milosrdnog Isusa.**

Upulskoj kapeli Milosrdnog Isusa u Kući skrbi sv. Polikarpa, gdje od 2000. godine žive i djeluju pulske sestre Milosrdnog Isusa, ove je godine misno slavlje povodom blagdana bl. Mihaela Sopoćka predvodio vlč. Jakov Kajinić, duhovnik sjemeništa u Sarajevu, u suslavljku s vlč. Markom Majstorovićem, župnikom

sarajevske katedralne župe te nekoliko pulskih svećenika. Bl. Mihael Sopoćko bio je svojim životom i djelovanjem svećenik milosrđa, on je upravo živio prema manifestu ljubavi koji je Isusu izrekao u blaženstvima u Govoru na Gori, rekao je vlč. Kajinić u homiliji. On je milosrđe živio, navještao i želio ga što više približiti ljudima. Svatko će od nas u predvečerje života biti upitan samo o jednome: „Jesi li ljubio?“, naglasio je propovjednik te nastavio kako je riječ o onoj ljubavi kojom Milosrdni Otac dočekuje izgubljenoga sina, kojom pastir traži onu jednu ovcu i žena izgubljenu drahmu. Vlč. Kajinić je veoma životnim i živopisnim primjerima istaknuo potrebu nadoknadivanja propuštenoga dobra u međuljudskim odnosima. „Ja sebe i vas pitam imamo li mi takve situacije? Je li te možda razočarao netko tebi najbliži, brat, sestra, roditelj, muž, dijete? Svatko može razočarati. Imamo li mi Božjega duha da to nadoknadimo? Mi u Crkvi isto tako, nije ni među nama sve sjajno, nažalost. Mi, posvećene osobe, čak, mi koji smo prošli

toliku formaciju, vidimo da nekada padnemo, polomimo se. Hajdemo nadoknaditi! To nam Mihael poručuje, to nam Milosrdni Isus kaže, to nam Faustina želi reći. Hajdemo nadoknaditi! Recimo to danas pred slikom Milosrdnoga Isusa. Svi smo mi slika Milosrdnoga Isusa, svi mi možemo biti poput Milosrdnoga Isusa, biti njegova ikona, njegov odsjaj, njegov odraz, njegovo ogledalo, to nam je domaći zadatak od ove proslave Mihaela Sopoćka. Biti savršen, kao što Isus kaže, kao što je Njegov Otac milosrdan, kao što je Bog dragi milosrdan“, zaključio je vlč. Kajinić. Svečanoj proslavi prethodila je dvodnevna duhovna obnova koju su predvodili vlč. Kajinić i vlč. Majstorović. Na kraju mise, koja je služena za sve korisnike doma i Kuće skrbi sv. Polikarpa te na nakanu za nova duhovna zvanja u Družbi sestara Milosrdnoga Isusa, bilo je i čašćenje relikvija blaženika. Bl. Mihael Sopoćko rođen je 1888. godine, a umro je 15. veljače 1975. Njegova beatifikacija bila je 28. rujna 2008. godine u Poljskoj. (www.ppb.hr)

“Izlet u sveto”

VODNJAN U utorak, 31. siječnja 2017. u vodnjanskom Domu mlađih održana je konferencija za medije na kojoj je prikazan nastavak znanstvene obrade i izlaganja vodnjanskih relikvija, predstavljena je nova knjiga vodnjanskoga župnika preč. Marijana Jelenića, turistički vodič „Izlet u sveto“, te je navedljena ovogodišnja proslava blagdana sv. Blaža, naslovnika župe i zaštitnika Vodnjana.

Preč. Jelenić na početku je okupljene upoznao s nastavkom istraživanja koja su provedena na relikvijama. Nakon što su zbog snimanja i znanstvene analize relikvije bile u Zavodu za patologiju KBC-a Split, sada su sve vraćene u vodnjansku crkvu sv. Blaža gdje su, zapečaćene, izložene u povjesnim sarkofazima. U vodnjanskoj zbirici nalaze se relikvije 250 svetaca. Vodnjansku crkvu pohode svake godine brojni hodočasnici. Grad Vodnjan i župnik Marijan Jelenić prepoznali su u tome potencijal za razvoj sakralnoga turizma. Želja je, naglašavaju, u vrijeme konzumerizma ljudima približiti sakralno. Preč. Jelenić podsjetio je i na projekt da se relikvije primjereno prezentiraju izgradnjom muzejskog prostora s kriptom, za što je, kako je rekao, potrebno intenziviranje suradnje nadležnih institucija u ostvarenju finansijske konstrukcije.

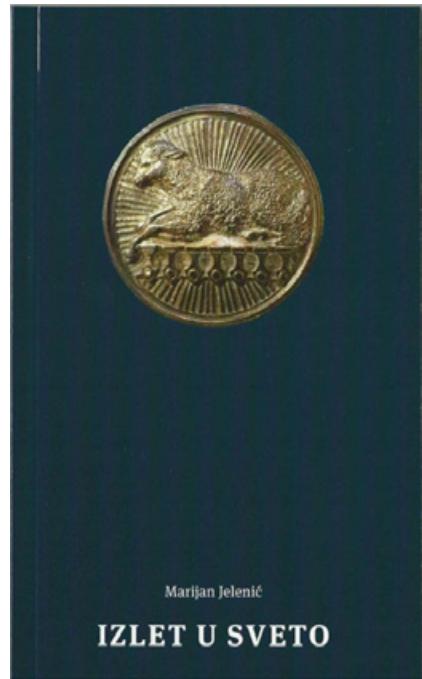
Predstavljači knjige

O knjizi „Izlet u sveto“, osim autora, govorile su prof. dr. sc. Marija Bušelić i prof. dr. sc. Kristina Afrić Rakitovac s Odjela za ekonomiju i turizam pulskoga sveučilišta te fažanski župnik vlč. mr. sc. Ilija Jakovljević. Tim, kako ga je sam nazvao, alternativnim turističkim vodičem, župnik je naglasio da želi ukazati na važnost relikvija sačuvanih u župnoj crkvi. Autor opisuje kako je kršćanstvo oblikovalo kulturni identitet

Istre, naglasio je vlč. Jakovljević u svom obraćanju. „Oduvijek ljudi posjećuju mješta mučenika i njihove relikvije, ne bi li i sami stekli hrabrost za sve životne izazove“, citirao je vlč. Jakovljević preč. Jelenića te podsjetio da je Istra imala divne uzore u vjeri i mučeništvu: sv. Germana, sv. Maura, Pelagija. Duh vjere oblikuje kulturu mesta te osobito nadahnuti vjerom te životima mučenika stvaraju se velebna djela. Autor je ovom knjigom želio ponuditi svima nama nešto više od nekog vodiča. Želi uputiti čitatelja na ono važno, da se u sakralnom prostoru susretne s nadnaravnim. Da ne bude samo dobro informiran, već da još više uroni u sakralnost prostora kako bi i sam postao sakraliziran. Vidimo da svake godine sve više ljudi posjećuje svetišta, sveta mjesta: Rim, Lourdes, Trsat, Mariju Bistrigu, Vodnjan i Svetvinčenat. Istra još uvek nije dovoljno svijetu otvorila svoju duhovnu riznicu milosti gdje svaki čovjek, bez obzira bio on vjernik ili ne, može za sebe naći poruku. A najveća poruka čovjeku jest: „Nisi sam, Bog te voli!“ Hvala našem preč. Marijanu na pionirskom iskoraku što nam je na tako jednostavan način približio metafiziku ovog prostora. Napravimo svi zajedno ovom knjigom *izlet u sveto*, zaključio je vlč. Jakovljević.

Kristina Afrić Rakitovac naglasila je kako je namjera ove knjige turistima ponuditi puno dublja iskustva od površna razgledavanja te nastavila istakнуvši kako je na stotinjak stranica zabilježena povijest Istre, s naglaskom na lude koji su tražili Isusa Krista.

Prigodnu riječ okupljenima uputili su vodnjanski gradonačelnik Klaudio Vitasović i saborski zastupnik Anton Kliman. Župnik je na kraju navedio i ovogodišnju proslavu sv. Blaža, naslovnika župe i zaštitnika Vodnjana, kada će župa ujedno

proslaviti 805. obljetnicu svoga postojanja. U petak, 3. veljače, središnje svečano misno slavlje s početkom u 11,00 sati predvodio je biskup u miru mons. Ivan Milovan, a na svim je misama tradicionalno bilo i pomazanje grla. (G. K.)

Čovječe, hvala ti!

Stojim u redu na blagajni jednog trgovackog centra i nestrljivo u sebi odbrovjavam minute “kontajući” hoću li stići na vrijeme obaviti plaćanje da ne zakasnim na misu jer to (kasniti!) nikako ne volim. Već sam pripravan ostaviti sa strane prikupljene stvari i otici neobavljen posla, ali još uvek vrijeme “drži vodu”. Cupci odmiču. Sve sam bliže. Uspjet ću, hvala Bogu! Kad – što onaj tamo sad hoće iza blagajne? Što komplicira? Još mi je kimnuo glavom na pozdrav jer vidi kolar... Pokazuje blagajnici račun i novac na ispruženom dlanu i kaže: “Ja sam Vam dao dvadeset kuna...ovo je Vaše!” I vidim nešto kovanica i 30,00 kuna u papiru. Te papirnate novčanice blagajnica uzima uz: “Hvala!”, pomalo zbumjena jer očito nije navikla da joj netko vraća toliki višak, a jest navikla da se ljute ako je manje vratila. Imao sam potrebu reći: “Čovječe, hvala ti!”, ali on se uputio k izlazu ne gledajući i ne tražeći potvrdu svojem dobrom ponašanju. Zato sam u srcu uskliknuo: “Bože, hvala ti za ovog čovjeka! Hvala ti što još ima ljudi! Blagoslov ga! I hvala ti za blagajnicu što je znala reći hvala! Toliko ljepote u nekoliko sekundi! Hvala ti što nisam sve upropastio prigovarajući za svoje dragocjeno vrijeme – da ne zakasnim na misu!” (BiB)

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVICA"

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIC d.o.o., Pazin,
narudžbe tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

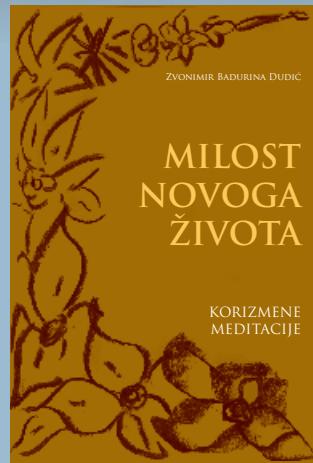
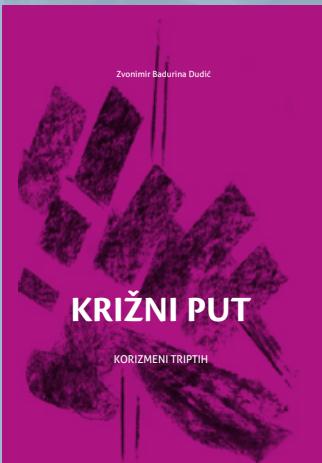
PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082

PULA, Daniloov trg 1, tel. 052/216 498

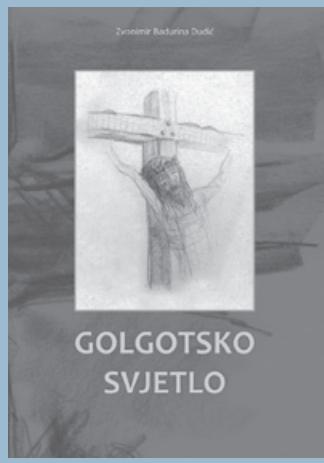
POREČ, Eufrazijskog 22, tel. 052/451 784

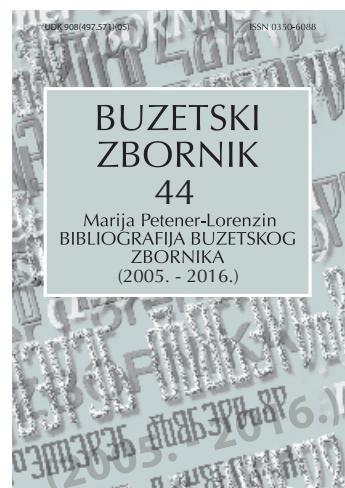
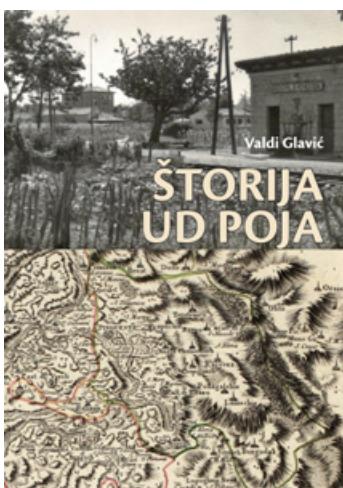
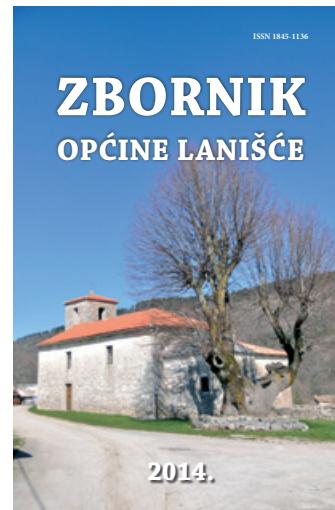
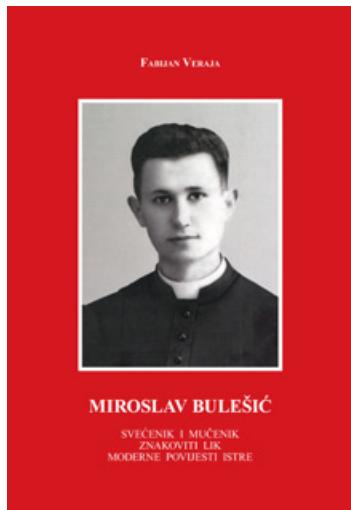
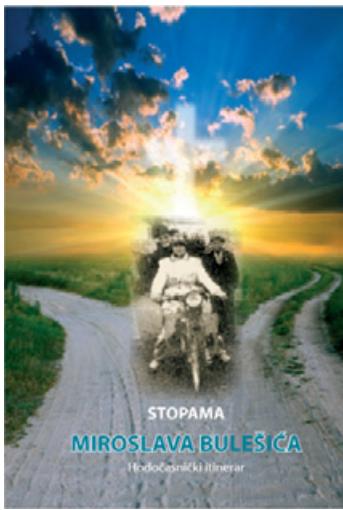
KNJIGE KRIŽNOG PUTOA

Križni put

Golgotsko svjetlo

Radio Istra

Učka 96,9 - Pula 98,0 - Rovinj 88,0 - Buje 97,9
Umag 107,3 - Rabac 92,1 - Poreč 98,5

KAP ZA DOBAR DAN

- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE

- srednja vjerska emisija
- petkom u 17:04

SUSRET S IZVOROM

- komentar nedjeljnog Evandela
- nedjeljom u 8:30